Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 6ης Φεβρουαρίου 2014*

«Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Αγορές σταθεροποιητών θερμότητας εστέρων και σταθεροποιητών θερμότητας ESBO/εστέρων — Απόφαση της Επιτροπής με την οποία διαπιστώνονται δύο παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ — Επιχείρηση παροχής συμβουλών που δεν δραστηριοποιείται στις επίμαχες αγορές — Πρόστιμα — Αίτηση ακυρώσεως — Έννοια της επιχειρήσεως — Αρχή nullum crimen nulla poena sine lege — Διάρκεια της παραβάσεως — Παραγραφή — Διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας — Εύλογη προθεσμία — Δικαιώματα άμυνας — Καθυστερημένη ενημέρωση για τη διαδικασία έρευνας — Ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών — Κύρωση δύο παραβάσεων με μία απόφαση — Έννοια της ενιαίας παραβάσεως — Αίτημα μεταρρυθμίσεως — Ύψος των προστίμων — Διάρκεια των παραβάσεων — Διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας — Κατευθυντήριες γραμμές του 2006 για τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων — Αξία των πωλήσεων — Συμβολικό πρόστιμο — Πλήρης δικαιοδοσία»

Στην υπόθεση T-27/10,

AC-Treuhand AG, με έδρα τη Ζυρίχη (Ελβετία), εκπροσωπούμενη από τους C. Steinle και I. Bodenstein, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους F. Ronkes Agerbeek και R. Sauer, επικουρούμενους από τον A. Böhlke, δικηγόρο,

καθής,

με αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως C(2009) 8682 τελικό της Επιτροπής, της 11ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/38589 — Σταθεροποιητές θερμότητας), ή, επικουρικώς, αίτηση μειώσεως του ποσού των επιβληθέντων προστίμων,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους O. Czúcz, Πρόεδρο, I. Labucka (εισηγήτρια) και Δ. Γρατσία, δικαστές,

γραμματέας: C. Kristensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Σεπτεμβρίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η υπό κρίση υπόθεση αφορά την απόφαση C(2009) 8682 τελικό της Επιτροπής, της 11ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/38589 - Σταθεροποιητές θερμότητας) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση, περίληψη στην ΕΕ 2010, C 307. σ. 9).

2 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έκρινε ότι ορισμένες επιχειρήσεις είχαν παραβεί το άρθρο 81 ΕΚ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) συμμετέχοντας σε δύο συνολικές συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές με αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού, οι οποίες κάλυπταν το σύνολο του ΕΟΧ και αφορούσαν, αφενός, τον τομέα των σταθεροποιητών θερμότητας και, αφετέρου, τον τομέα του εποξυδωμένου σογιέλαιου και των εστέρων (στο εξής: τομέας ESBO/εστέρων).

3 Με την προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώθηκε η ύπαρξη δύο παραβάσεων που αφορούσαν δύο κατηγορίες σταθεροποιητών θερμότητας, οι οποίοι αποτελούν προϊόντα που προστίθενται στα προϊόντα με βάση το χλωριούχο πολυβινύλιο (PVC) για να βελτιώσουν τη θερμική τους αντίσταση (αιτιολογική σκέψη 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

4 Κατά το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθεμία από τις παραβάσεις αυτές συνίστατο στον καθορισμό των τιμών, την κατανομή των αγορών μέσω ποσοστώσεων πωλήσεων, την κατανομή της πελατείας και την ανταλλαγή ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών σχετικών ιδίως με την πελατεία, την παραγωγή και τις πωλήσεις.

5 Η προσβαλλόμενη απόφαση ορίζει ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις συμμετείχαν στις παραβάσεις αυτές σε διάφορες περιόδους το χρονικό διάστημα από τις 24 Φεβρουαρίου 1987 μέχρι τις 21 Μαρτίου 2000, για τους σταθεροποιητές θερμότητας, και το διάστημα από τις 11 Σεπτεμβρίου 1991 μέχρι τις 26 Σεπτεμβρίου 2000, για τον τομέα των ESBO/εστέρων.

6 Η προσφεύγουσα, AC-Treuhand AG, που έχει ως κύρια έδρα της τη Ζυρίχη (Ελβετία), είναι εταιρία παροχής συμβουλών που προσφέρει ένα «πλήρες φάσμα υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις εθνικές και διεθνείς ενώσεις και σε ομάδες συμφερόντων», με τη διευκρίνιση ότι, όπως επίσης προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η εν λόγω εταιρία περιγράφει τις υπηρεσίες ως εξής: «διοίκηση και διαχείριση Ελβετικών και διεθνών επαγγελματικών ενώσεων καθώς και ομοσπονδιών, μη κερδοσκοπικών οργανώσεων· συλλογή, επεξεργασία και αξιοποίηση των δεδομένων της αγοράς· παρουσίαση των στατιστικών της αγοράς· έλεγχος των αριθμητικών στοιχείων που κοινοποιούνται στους συμμετέχοντες» (αιτιολογική σκέψη 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

7 Η προσφεύγουσα συστήθηκε τον Νοέμβριο του 1993 και καταχωρίσθηκε στο μητρώο εταιριών στις 28 Δεκεμβρίου 1993 κατόπιν εξαγοράς της από τα στελέχη ενός τμήματος της Fides Trust AG (στο εξής: Fides). Πριν από την εν λόγω εξαγορά, τις δραστηριότητες της προσφεύγουσας ασκούσε η Fides. Η προσφεύγουσα συνέχισε τις δραστηριότητές της, με τα ίδια πρόσωπα, παρέχοντας τις ίδιες υπηρεσίες στα μέλη της και υπέχοντας τις ίδιες υποχρεώσεις (αιτιολογική σκέψη 67 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

8 Η Fides και η προσφεύγουσα οργάνωσαν πολλές συναντήσεις (περίπου 160) σχετικά με τις συμπράξεις που αποτελούν αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως (στο εξής: συναντήσεις Fides και συναντήσεις AC-Treuhand) το διάστημα μεταξύ 1987 και 2000 (αιτιολογικές σκέψεις 68 και 111 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

9 Ο S. υπήρξε, για τη Fides και, στη συνέχεια, για την προσφεύγουσα, ο «καθοδηγητής» των επίμαχων συνεδριάσεων καθόλο το διάστημα των περιόδων παραβατικής συμπεριφοράς (αιτιολογική σκέψη 68 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

10 Με την προσβαλλόμενη απόφαση καταλογίζεται ευθύνη στην προσφεύγουσα, καθόσον διαδραμάτισε ουσιώδη και παρόμοιο ρόλο στις δύο επίμαχες παραβάσεις οργανώνοντας συναντήσεις για τους συμμετέχοντες στη σύμπραξη στις οποίες παρέστη και συμμετείχε και η ίδια ενεργώς, συγκεντρώνοντας και παρέχοντας στους συμμετέχοντες δεδομένα για τις πωλήσεις στις επίμαχες αγορές, προτείνοντας τη διαμεσολάβησή της σε περίπτωση έντασης μεταξύ των εμπλεκομένων εταιριών και ενθαρρύνοντας τα μέρη να εξεύρουν συμβιβαστικές λύσεις, όλα δε αυτά έναντι αμοιβής (αιτιολογικές σκέψεις 108 έως 129, 356 έως 359, 380 έως 387, 668, 669 και 744 έως 753 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

11 Η έρευνα που κατέληξε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως διεξήχθη έπειτα από την υποβολή εκ μέρους της Chemtura, στις 26 Νοεμβρίου 2002, αιτήσεως απαλλαγής από το πρόστιμο, κατ' εφαρμογή της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3) (αιτιολογικές σκέψεις 79 και 80 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

12 Στις 12 και 13 Φεβρουαρίου 2003, η Επιτροπή πραγματοποίησε ελέγχους στις εγκαταστάσεις της CECA (Γαλλία), της Baerlocher (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο), της Reagens (Ιταλία), της Akcros (Ηνωμένο Βασίλειο) και της Rohm & Haas (Γαλλία), κατ' εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25).

13 Κατά τη διάρκεια του ελέγχου που διεξήχθη στην Akcros, οι εκπρόσωποι της Akcros ανέφεραν στους υπαλλήλους της Επιτροπής ότι ορισμένα έγγραφα καλύπτονταν από την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρων και πελατών (αιτιολογική σκέψη 81 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Για την εξασφάλιση της προστασίας αυτής κινήθηκαν στη συνέχεια δικαστικές διαδικασίες στις 11 Απριλίου και στις 4 Ιουλίου 2003 ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, T-125/03 και T-253/03, Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής (Συλλογή 2007, σ. II-3523), με την οποία απορρίφθησαν οι προσφυγές (αιτιολογικές σκέψεις 84 έως 90 της προσβαλλομένης αποφάσεως) (στο εξής: δικαστική διαδικασία Akzo).

14 Στις 8 Οκτωβρίου 2007 και κατ' επανάληψη εντός του 2008, η Επιτροπή απηύθυνε στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις αιτήσεις παροχής πληροφοριών, βάσει του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] (ΕΕ L 1, σ. 1) (αιτιολογικές σκέψεις 91 και 92 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

15 Η πρώτη αίτηση παροχής πληροφοριών περιήλθε στην προσφεύγουσα στις 8 Οκτωβρίου 2007 (στο εξής: αίτηση της 8ης Οκτωβρίου 2007).

16 Η προσφεύγουσα αρνήθηκε να απαντήσει στην από 5 Ιουνίου 2008 αίτηση της Επιτροπής κατά το μέρος της που αφορούσε πληροφορίες για τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της και περιορίστηκε, απαντώντας σε συμπληρωματική αίτηση πληροφοριών, να παραπέμψει στην απάντηση που έδωσε στην Επιτροπή στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση 2005/349/ΕΚ της Επιτροπής, της 10ης Δεκεμβρίου 2003, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/E-2/37. 857 — Οργανικά υπεροξείδια) (ΕΕ L 110, σ. 44) (στο εξής: υπόθεση Οργανικά υπεροξείδια).

17 Στις 17 Μαρτίου 2009, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση αιτιάσεων, η οποία κοινοποιήθηκε σε πολλές εταιρίες, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, στις 18 Μαρτίου 2009 (αιτιολογική σκέψη 95 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

18 Η προσφεύγουσα απάντησε στην ανακοίνωση αιτιάσεων με έγγραφο της 25ης Μαΐου 2009.

19 Στις 11 Νοεμβρίου 2009, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

20 Με το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως καταλογίζεται στην προσφεύγουσα ότι συμμετείχε στην παράβαση που αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου για το διάστημα από την 1η Δεκεμβρίου 1993 έως τις 21 Μαρτίου 2000 και στην παράβαση που αφορά τον τομέα ESBO/εστέρων για το διάστημα από την 1η Δεκεμβρίου 1993 έως τις 26 Σεπτεμβρίου 2000.

21 Όσον αφορά την εξουσία της επιβολής προστίμων στην προσφεύγουσα για τις ανωτέρω παραβάσεις, η Επιτροπή απέρριψε τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, κατά τα οποία η αναστολή της παραγραφής λόγω της δικαστικής διαδικασίας Akzo, δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003, είχε εφαρμογή μόνο στους διαδίκους της εν λόγω διαδικασίας, δηλαδή στην Akzo Nobel Chemicals Ltd και στην AkcrosChemicals Ltd. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έκρινε ότι η εν λόγω αναστολή είχε αποτέλεσμα erga omnes, οπότε η παραγραφή είχε ανασταλεί για όλες τις εμπλεκόμενες στην έρευνα επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένης της προσφεύγουσας (αιτιολογικές σκέψεις 672 έως 682 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

22 Η Επιτροπή τόνισε επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο είχε επιβεβαιώσει ότι εταιρία παροχής συμβουλών η οποία συμβάλλει εκ προθέσεως σε σύμπραξη μπορούσε να θεωρηθεί συναυτουργός της παραβάσεως (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2008, T-99/04, AC-Treuhand κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-1501, στο εξής: απόφαση AC-Treuhand I).

23 Για τον καθορισμό του ποσού των προστίμων, η Επιτροπή εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, σημείο α', του κανονισμού 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006).

24 Το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως προβλέπει τα εξής:

«Για την/(τις) παράβαση/εις στην αγορά των σταθεροποιητών κασσιτέρου […], επιβάλλονται τα εξής πρόστιμα:

[…]

17) Στην AC-Treuhand επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 174 000 ευρώ·

[…]

Για την/(τις) παράβαση/εις στην αγορά των ESBO/εστέρων […], επιβάλλονται τα εξής πρόστιμα:

[…]

38) Στην AC-Treuhand επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 174 000 ευρώ·

[…]».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 27 Ιανουαρίου 2010, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

26 Με έγγραφα τα οποία κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 12 Ιουλίου 2011, η Επιτροπή γνωστοποίησε ότι, υπό το φως της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 29ης Μαρτίου 2011, C-201/09 P και C-216/09 P, ArcelorMittal Luxembourg κατά Επιτροπής και Επιτροπή κατά ArcelorMittal Luxembourg κ.λπ. (Συλλογή 2011, σ. I-2239), παραιτείται από τα επιχειρήματά της σύμφωνα με τα οποία η παραγραφή ανεστάλη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 25, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003, με τη δικαστική διαδικασία Akzo erga omnes, επομένως και έναντι της προσφεύγουσας, πράγμα που το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη του.

27 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως στο αίτημα αυτό.

28 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 18ης Σεπτεμβρίου 2012.

29 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Γενικό Δικαστήριο κάλεσε την προσφεύγουσα να του γνωστοποιήσει το ποσό του κύκλου εργασιών της για το 2011. Η προσφεύγουσα γνωστοποίησε το ποσό αυτό εμπρόθεσμα και το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει τυχόν παρατηρήσεις της επ' αυτού. Οι παρατηρήσεις υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα.

30 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέτρο που την αφορά,

— επικουρικώς, να μειώσει τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

31 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή στο σύνολό της,

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

32 Προς στήριξη της προσφυγής, η προσφεύγουσα προβάλλει εννέα λόγους, ορισμένοι από τους οποίους προβάλλονται προς στήριξη των αιτημάτων ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και άλλοι προς στήριξη των επικουρικών αιτημάτων περί μεταρρυθμίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ύψος των προστίμων.

33 Στο πλαίσιο του ένατου λόγου ακυρώσεως που προβάλλεται με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η απόφαση δεν της κοινοποιήθηκε νομοτύπως.

34 Εντούτοις, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα επιβεβαίωσε ότι παραιτείται, όπως είχε δηλώσει με τη γραπτή απάντησή της σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου συναφώς, από τον λόγο ακυρώσεως που αφορά πλημμέλεια της κοινοποίησης της προσβαλλομένης αποφάσεως, πράγμα που το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη του.

35 Επομένως, παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί του ενάτου λόγου ακυρώσεως της προσφεύγουσας.

Επί των λόγων ακυρώσεως που προβάλλονται με αίτημα την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως

36 Η προσφεύγουσα, ζητώντας την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως, καθώς και το πρώτο σκέλος ενός πέμπτου λόγου, αντλούμενους, πρώτον, από παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και παραβίαση της αρχής nullum crimen nulla poena sine lege (τρίτος λόγος)· δεύτερον, από παραγραφή της δυνατότητας της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 25, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2003 (δεύτερος λόγος)· τρίτον, από προσβολή των δικαιωμάτων της άμυνας λόγω καθυστερημένης ενημερώσεώς της σχετικά με την κινηθείσα σε βάρος της διαδικασία έρευνας (όγδοος λόγος ακυρώσεως)· τέταρτον, από παράβαση της εύλογης διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας (έβδομος λόγος ακυρώσεως) και, πέμπτον, από παράβαση του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 (πρώτο σκέλος του έκτου λόγου ακυρώσεως).

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και από παραβίαση της αρχής nullum crimen nulla poena sine lege

37 Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος πρέπει να εξεταστεί πρώτος, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 81 ΕΚ, εφόσον δεν υπήρξε συμμετοχή της σε συμφωνία κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, στην οποία εμπίπτουν μόνο οι επιχειρήσεις που συνήψαν συμφωνία με αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού ή εφάρμοσαν εναρμονισμένες πρακτικές και όχι εκείνες που περιορίστηκαν στην οργάνωση συνεδριάσεων ή στην παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο αντίθετων με τον ανταγωνισμό συμφωνιών.

38 Η προσφεύγουσα συνήψε συμφωνία αντικείμενο της οποίας δεν ήταν η νόθευση του ανταγωνισμού, αλλά η παροχή υπηρεσιών, οπότε η συμφωνία αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ.

39 Η Επιτροπή δεν μπορούσε, κατά την προσφεύγουσα, να επιβάλει κυρώσεις για συμπεριφορά που δεν εμπίπτει στο άρθρο 81 ΕΚ και παραβίασε συνεπώς, με τον τρόπο αυτό, την αρχή nullum crimen nulla poena sine lege, η οποία κατοχυρώνεται με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και με το άρθρο 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος διακηρύχθηκε στη Νίκαια στις 7 Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ C 364, σ. 1).

40 Εξάλλου, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η συμπεριφορά της εμπίπτει στο άρθρο 81 ΕΚ, η προσβαλλόμενη απόφαση επίσης παραβιάζει την αρχή της nullum crimen nulla poena sine lege, υπό την έννοια ότι η ευρεία ερμηνεία του άρθρου 81 ΕΚ εκ μέρους της Επιτροπής δεν μπορούσε να προβλεφθεί κατά τον χρόνο των επικρινόμενων πραγματικών περιστατικών, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου και της πρακτικής της Επιτροπής.

41 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι ο μη προβλέψιμος χαρακτήρας της εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ είναι κατά μείζονα λόγο σημαντικός εν προκειμένω, διότι η Επιτροπή δεν επέβαλε ένα συμβολικό πρόστιμο, όπως στην υπόθεση Οργανικά υπεροξείδια, αλλά το διπλάσιο του υψηλότερου προστίμου.

42 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη του τρίτου λόγου ακυρώσεως βάσει, ιδίως, της αποφάσεως AC-Treuhand I.

43 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έχει κρίνει, σε υπόθεση στην οποία εμπλέκεται και η προσφεύγουσα, ότι το άρθρο 81 ΕΚ μπορούσε να εφαρμοστεί στη συμπεριφορά μιας επιχείρησης όπως η προσφεύγουσα υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως (απόφαση AC-Treuhand I, σκέψεις 112 έως 138).

44 Με την απόφαση AC-Treuhand I, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι κάθε επιχείρηση που υιοθέτησε επιζήμια για τον ανταγωνισμό συμπεριφορά, περιλαμβανομένων των συμβουλευτικών επιχειρήσεων που δεν δραστηριοποιούνται στην αγορά που θίγεται από τον περιορισμό του ανταγωνισμού, μπορούσε ευλόγως να προβλέψει ότι η απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ έχει καταρχήν εφαρμογή και στην περίπτωσή της, εφόσον η επιχείρηση αυτή δεν μπορούσε να αγνοεί ή μάλλον μπορούσε να καταλάβει ότι η πρακτική της Επιτροπής κατά τη λήψη αποφάσεων και η προγενέστερη κοινοτική νομολογία περιελάμβαναν, με επαρκή σαφήνεια και ακρίβεια, τη βάση της ρητής αναγνώρισης της ευθύνης της συμβουλευτικής επιχείρησης για παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, οσάκις η επιχείρηση αυτή συμβάλλει ενεργώς και εκουσίως στη σύμπραξη παραγωγών που δραστηριοποιούνται σε διαφορετική αγορά από την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται εκείνη (απόφαση AC-Treuhand I, σκέψη 150).

45 Επομένως, δεν ευσταθούν τα επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα, κατά τα οποία, αφενός, η εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ εν προκειμένω είναι αντίθετη προς την αρχή της nullum crimen nulla poena sine lege και, αφετέρου, η ερμηνεία της διατάξεως αυτής στην οποία προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν μπορούσε να προβλεφθεί.

46 Η εκτίμηση αυτή δεν αποδυναμώνεται από το επιχείρημα που αντλεί η προσφεύγουσα από το γεγονός ότι η Επιτροπή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν της επέβαλε συμβολικό πρόστιμο, αλλά το διπλάσιο του υψηλότερου δυνατού προστίμου, δεδομένου ότι με το επιχείρημα αυτό δεν αμφισβητείται η νομιμότητα καθαυτή της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλλά το ύψος των επιβληθέντων προστίμων με αίτημα τη μεταρρύθμιση της εν λόγω αποφάσεως, οπότε το εν λόγω επιχείρημα προβάλλεται αλυσιτελώς προς στήριξη των αιτημάτων ακυρώσεως και πρέπει να προστεθεί στην ανάλυση του τέταρτου λόγου με τον οποίο ζητείται η μεταρρύθμιση της αποφάσεως.

47 Επομένως, ο τρίτος λόγος που προβάλλει η προσφεύγουσα προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου, ο οποίος αντλείται από παραγραφή της δυνατότητας της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμα

48 Στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου, που προβάλλεται προς στήριξη των αιτημάτων ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι παραβάσεις διήρκεσαν μέχρι τις 11 Νοεμβρίου 1999.

49 Δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε στις 11 Νοεμβρίου 2009, η δυνατότητα της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμα παραγράφτηκε την ημερομηνία εκείνη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 25, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2003.

50 Κατά την προσφεύγουσα, τα παραβατικά στοιχεία άρχισαν να μειώνονται από το 1996 και έπαυσαν «στα μέσα του 1999» ή «το καλοκαίρι του 1999», σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα υπομνήματά της.

51 Προς στήριξη του λόγου αυτού, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την αποδεικτική ισχύ των στοιχείων που έλαβε υπόψη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

52 Η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης δήλωση της 20ής Μαΐου 2009 η οποία επαναλήφθηκε ενόρκως στις 17 Ιανουαρίου 2010, ενός εκ των πρώην συνεργατών της, του S. (στο εξής: δήλωση του S.), ο οποίος ήταν ο «καθοδηγητής» των συναντήσεων Fides και στη συνέχεια των συναντήσεων AC-Treuhand, την οποία είχε κοινοποιήσει στην Επιτροπή προς απάντηση στην ανακοίνωση αιτιάσεων και η οποία κατατέθηκε στη δικογραφία από τους διαδίκους στην υπό κρίση υπόθεση.

53 Τα στοιχεία από τα οποία προκύπτει και αποδεικνύεται ότι οι παραβατικές συμπεριφορές έπαυσαν «το αργότερο κατά τα μέσα του 1999» ενισχύονται από τις δηλώσεις και τις αποδείξεις άλλων επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στη δικογραφία.

54 Η προσφεύγουσα, θεωρώντας ότι η παραγραφή επήλθε στις 11 Νοεμβρίου 2009, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν είχε πλέον έννομο συμφέρον να διαπιστώσει τις παραβάσεις. Η Επιτροπή απορρίπτει τα επιχειρήματα αυτά της προσφεύγουσας ισχυριζόμενη ότι απέδειξε, επαρκώς κατά νόμο, ότι οι παραβάσεις συνεχίστηκαν και μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999, οπότε δεν είχε παραγραφεί η δυνατότητά της να επιβάλει πρόστιμα και δεν όφειλε επομένως να αποδείξει έννομο συμφέρον για τη διαπίστωση των παραβάσεων.

– Υπόμνηση της σχετικής νομολογίας

55 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, όσον αφορά την απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, ότι στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδεικνύει τις παραβάσεις που διαπιστώνει και να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία που να θεμελιώνουν επαρκώς κατά νόμο τη συνδρομή πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν παράβαση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/17 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 95· της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 58, και της 6ης Ιανουαρίου 2004, C-2/01 P και C-3/01 P, BAI και Επιτροπή κατά Bayer, Συλλογή 2004, σ. I-23, σκέψη 62).

56 Απαιτείται, λοιπόν, από την Επιτροπή να προσκομίσει συγκεκριμένα και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι όντως διαπράχθηκε η παράβαση (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2004, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2501, σκέψη 179 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

57 Ασφαλώς, στην περίπτωση που η Επιτροπή διαπιστώνει παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού στηριζόμενη στην υπόθεση ότι τα αποδειχθέντα γεγονότα δεν μπορούν να εξηγηθούν διαφορετικά παρά μόνον σε συνάρτηση με την ύπαρξη αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς, ο δικαστής της Ένωσης θα ακυρώσει την επίμαχη απόφαση αν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις προβάλουν επιχειρηματολογία η οποία δίνει διαφορετική εξήγηση των αποδειχθέντων από την Επιτροπή γεγονότων, ώστε να μπορεί να αντικατασταθεί με άλλη εύλογη εξήγηση των πραγματικών περιστατικών η εξήγηση βάσει της οποίας η Επιτροπή διαπίστωσε παράβαση. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη παραβιάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 1984, 29/83 και 30/83, Compagnie royale asturienne des mines και Rheinzink κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1679, σκέψη 16, καθώς και της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψεις 126 και 127).

58 Ωστόσο, από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι δεν χρειάζεται οπωσδήποτε κάθε αποδεικτικό στοιχείο το οποίο προσκομίζει η Επιτροπή να ανταποκρίνεται στα κριτήρια αυτά σε σχέση με κάθε χωριστό στοιχείο της παραβάσεως, διότι αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το θεσμικό

όργανο, συνολικώς εκτιμώμενη, να πληροί την απαίτηση αυτή (αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 180, και της 8ης Ιουλίου 2008, T-54/03, Lafarge κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψεις 56 και 271).

59 Πρέπει επίσης να γίνει δεκτό ότι, δεδομένου ότι είναι τοις πάσι γνωστό ότι απαγορεύεται η συμμετοχή σε πρακτικές ή συμφωνίες που θίγουν τον ανταγωνισμό και ότι ενδέχεται να επιβληθούν κυρώσεις στους παραβάτες, είναι σύνηθες να αναπτύσσονται κρυφίως οι δραστηριότητες τις οποίες συνεπάγονται αυτές οι πρακτικές και συμφωνίες, να πραγματοποιούνται μυστικές συναντήσεις, τις περισσότερες φορές σε τρίτες χώρες, και να περιορίζονται στο ελάχιστο τα συναφή έγγραφα (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 55).

60 Εξάλλου, ακόμη κι αν η Επιτροπή ανακαλύψει στοιχεία τα οποία πιστοποιούν ρητώς παράνομες επαφές μεταξύ των επιχειρηματιών, όπως τα πρακτικά μιας συναντήσεως, τα στοιχεία αυτά είναι συνήθως αποσπασματικά και διασκορπισμένα, οπότε είναι συχνά απαραίτητη η ανασύσταση ορισμένων λεπτομερειών διά της επαγωγής (προπαρατεθείσα απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 56).

61 Κατά συνέπεια, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ύπαρξη αντίθετης προς τον ανταγωνισμό πρακτικής ή συμφωνίας πρέπει να συναχθεί από έναν ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, συνολικά θεωρούμενες, μπορούν να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξηγήσεως, απόδειξη περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού (προπαρατεθείσα απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 57).

62 Περαιτέρω, από τη νομολογία προκύπτει ότι, όταν δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία δυνάμενα να αποδείξουν άμεσα τη διάρκεια της παραβάσεως, η Επιτροπή οφείλει να στηριχθεί, τουλάχιστον, σε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά χωρίς μεγάλη χρονική απόσταση μεταξύ τους, ώστε να μπορεί λογικά να γίνει δεκτό ότι η παράβαση συνεχίστηκε αδιάλειπτα μεταξύ δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 7ης Ιουλίου 1994, T-43/92, Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 79, και του Γενικού Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 2011, T-11/06, Romana Tabacchi κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. II-6681, σκέψη 132).

63 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι, εάν η Επιτροπή αποδείξει ότι μία επιχείρηση έχει μετάσχει σε συναντήσεις μεταξύ επιχειρήσεων που είχαν προδήλως αντίθετο προς τον ανταγωνισμό χαρακτήρα, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί δικαιολογημένα να κρίνει ότι εναπέκειτο στην επιχείρηση αυτή να παράσχει διαφορετική εξήγηση του περιεχομένου των συναντήσεων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο δεν προβαίνει σε αδικαιολόγητη αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως ούτε προσβάλλει το τεκμήριο αθωότητας (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-235/92 P, Montecatini κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4539, σκέψη 181).

64 Ομοίως, όταν η Επιτροπή στηρίζεται σε άμεσα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία είναι κατ' αρχήν επαρκή για την απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως, δεν αρκεί η επιχείρηση απλώς να επικαλεστεί το ενδεχόμενο ότι γεγονός το οποίο μεσολάβησε θα μπορούσε να επηρεάσει την αποδεικτική αξία των εν λόγω στοιχείων, με αποτέλεσμα να φέρει πλέον η Επιτροπή το βάρος αποδείξεως ότι το γεγονός αυτό δεν ήταν σε θέση να επηρεάσει την αποδεικτική αξία των στοιχείων. Αντιθέτως, εκτός από τις περιπτώσεις όπου η απόδειξη αυτή δεν είναι δυνατή εκ μέρους της οικείας επιχειρήσεως λόγω της συμπεριφοράς της ίδιας της Επιτροπής, απόκειται στην οικεία επιχείρηση να αποδείξει επαρκώς κατά νόμο, αφενός, την ύπαρξη του γεγονότος που επικαλείται και, αφετέρου, ότι το γεγονός αυτό αναιρεί την αποδεικτική αξία των στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 2010, T-141/08, E.ON Energie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2010, σ. II-5761, σκέψη 56).

65 Ακριβώς υπό το πρίσμα των σκέψεων αυτών πρέπει να εξεταστεί εάν η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι οι παραβάσεις διήρκεσαν τουλάχιστον μέχρι τις 11 Νοεμβρίου 1999.

– Ως προς τη διάρκεια των παραβάσεων

66 Εν προκειμένω, πρέπει, εισαγωγικά, να υπομνησθεί ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι παραβάσεις διήρκεσαν, υπό τη μορφή συναντήσεων στην Ελβετία, ιδίως, των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, μέχρι τις 21 Μαρτίου 2000, ως προς την παράβαση που αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, και μέχρι τις 26 Σεπτεμβρίου 2000, ως προς την παράβαση που αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων (αιτιολογική σκέψη 100 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

67 Η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι, «για σημαντικό αριθμό συναντήσεων, […] υπήρχαν άμεσες και αναγόμενες στην επίμαχη περίοδο αποδείξεις ότι οι συμμετέχοντες […] διεξήγαν τακτικά συζητήσεις που είχαν αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού σκοπό» (αιτιολογική σκέψη 137 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

68 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορών, δηλαδή ότι οι συνεδριάσεις AC-Treuhand που πραγματοποιήθηκαν μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999 είχαν αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σκοπό, με στοιχεία επαρκώς αποδεικτικά και ότι οι παραβατικές συμπεριφορές έπαυσαν «στα μέσα του 1999» ή «το καλοκαίρι του 1999», σύμφωνα με όσα αναφέρει η προσφεύγουσα στα υπομνήματά της.

69 Εντούτοις η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι η άμεση προέκταση των συναντήσεων Fides, δηλαδή οι συναντήσεις AC-Treuhand είχαν, τουλάχιστον μέχρι «τα μέσα του 1999», αντικείμενο προδήλως αντίθετο προς τον ανταγωνισμό.

70 Ομοίως, η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ρητώς με τα υπομνήματά της ότι καθοδηγητής σε όλες αυτές οι συναντήσεις ήταν ο S., εκφράζει τη λύπη της για τη συμπεριφορά του και παρατηρεί ότι, με επιστολή της 17ης Νοεμβρίου 2009, ενημέρωσε τους πελάτες της ζητώντας συγγνώμη.

71 Η προσφεύγουσα, μολονότι αναφέρει ότι υπήρξε μείωση των παραβατικών συμπεριφορών από το 1996 και μετά, δεν αμφισβητεί ωστόσο τον αδιάλειπτο χαρακτήρα τους.

72 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δέχεται την ύπαρξη παραβάσεων και τον αδιάλειπτο χαρακτήρα τους από την 1η Δεκεμβρίου 1993 μέχρι τα μέσα, τουλάχιστον, του 1999.

73 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί επίσης την ύπαρξη συναντήσεων AC-Treuhand το δεύτερο εξάμηνο του 1999 και το πρώτο εξάμηνο του 2000.

74 Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει επίσης ρητώς στα υπομνήματά της ότι «καθοδηγητής» στις συναντήσεις αυτές ήταν ο S.

75 Επομένως, για την εκτίμηση του δευτέρου λόγου ακυρώσεως της προσφεύγουσας, πρέπει να εξεταστεί αν, εν προκειμένω, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι αντικείμενο των συναντήσεων AC-Treuhand που έλαβαν χώρα μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999 ήταν, όπως ακριβώς και στις προηγηθείσες συναντήσεις, η νόθευση του ανταγωνισμού (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-199/92 P, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψη 155· Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, προπαρατεθείσα, σκέψη 96, και Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 81).

– Ως προς τη διαπίστωση της παραβάσεως που αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου για το διάστημα μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999

76 Όσον αφορά τον τομέα των σταθεροποιητών κασσιτέρου, η Επιτροπή έκρινε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι οι παραβατικές συμπεριφορές διήρκεσαν μέχρι τις 21 Μαρτίου 2000, δηλαδή και μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999, βάσει διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων τα οποία παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 299 έως 304, για το 1999, και στις αιτιολογικές σκέψεις 316 έως 323 και 420, για το 2000.

77 Πρώτον, όσον αφορά το 1999, πραγματοποιήθηκαν εννέα συναντήσεις AC-Treuhand στην Ελβετία, από τις οποίες δύο τον Φεβρουάριο, δύο τον Απρίλιο, δύο τον Ιούνιο, δύο τον Ιούλιο, μία τον Σεπτέμβριο και δύο άλλες στις 29 και 30 Νοεμβρίου, στις οποίες συμμετείχαν οι Akcros, Baerlocher, CECA, Reagens και Chemtura (αιτιολογική σκέψη 299 της προσβαλλομένης αποφάσεως), με τη διευκρίνιση ότι η προσφεύγουσα δέχεται ότι πραγματοποιήθηκαν όλες αυτές οι συναντήσεις, εκτός από εκείνη του Ιουλίου.

78 Δεύτερον, η Επιτροπή προέβαλε ότι, στην από 16 Σεπτεμβρίου 1999 μηνιαία έκθεση της Chemtura για τον Αύγουστο του 1999, την οποία προσκόμισε η εν λόγω επιχείρηση στο πλαίσιο της συνεργασίας της με την Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, αναφέρεται ότι «οι ανταγωνιστές [της] ακολουθ[ούσαν] τη [δική της] πολιτική τιμών και ότι [είχαν] επίσης αυξήσει τις τιμές τους» και ότι μία επιχείρηση, η A, είχε «δυσκολίες να τηρήσει μία πειθαρχία στις τιμές» (αιτιολογική σκέψη 303 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

79 Τρίτον, στην από 15 Νοεμβρίου 1999 μηνιαία έκθεση της Chemtura για τον Οκτώβριο του 1999, σημειώνεται ότι η επιχείρηση A, σε αντίθεση με όλους τους άλλους παράγοντες της αγοράς, μείωνε τις τιμές, αλλά «είχαν ληφθεί μέτρα για να τερματιστεί η τάση αυτή» (αιτιολογική σκέψη 303 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

80 Τέταρτον, στο από 23 Νοεμβρίου 1999 ηλεκτρονικό μήνυμα της Chemtura γίνεται λόγος για αύξηση των τιμών κατά 8 % το 1999 στη Δυτική Ευρώπη και αναφέρεται ότι αναμένεται αύξηση των τιμών κατά το τέταρτο τρίμηνο του 1999 (αιτιολογική σκέψη 304 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

81 Πέμπτον, στην από 17 Δεκεμβρίου 1999 μηνιαία έκθεση της Chemtura αναφέρεται αύξηση τιμών στην οποία προέβη ανταγωνίστρια εταιρία υποστηριζόμενη από δύο άλλες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, η οποία «δεν θα ισχύσει πριν από το πρώτο τρίμηνο του 2000» (αιτιολογική σκέψη 304 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

82 Έκτον, όσον αφορά το 2000, πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις AC-Treuhand στη Ζυρίχη, στις 20 και 21 Μαρτίου, στις οποίες παρέστησαν οι Akcros, Baerlocher, CECA, Reagens και Chemtura (αιτιολογική σκέψη 316 της προσβαλλομένης αποφάσεως), γεγονός που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

83 Έβδομον, στην αιτιολογική σκέψη 317 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή προέβαλε ένα υπόμνημα της 16ης Φεβρουαρίου 2000 που συνέταξε συνεργάτης της Akcros για έναν από τους ανωτέρους του (στο εξής: υπόμνημα Akcros), το οποίο παρατίθεται αυτούσιο και το οποίο δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα:

«Συζήτησα με τους διευθυντές μάρκετινγκ που γνωρίζουν πολύ καλά τις αγορές σταθεροποιητών στην ΕΕ [...] Σήμερα εμείς, καθώς και οι περισσότεροι από τους ανταγωνιστές μας στην ΕΕ, συμμετέχουμε σε βιομηχανικούς ομίλους (ένας για την ESBO και ένας για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου), κύριος στόχος των οποίων είναι η ενοποίηση των πληροφοριών της αγοράς με τη μορφή μηνιαίων πωλήσεων σε τόνους. Κάθε επιχείρηση που είναι μέλος αποστέλλει τις πληροφορίες αυτές στην AC-Treuhand, Suisse, η οποία επιστρέφει τα αποτελέσματα για όλες τις συμμετέχουσες εταιρείες με τη μορφή συνόλων […] Δεν εμφανίζεται καμία πληροφορία για τον ανταγωνισμό. Έχω τη γνώμη ότι αυτό είναι

το πλέον θεμιτό και χρήσιμο. Ωστόσο, δύο με τέσσερις φορές τον χρόνο, οι επιχειρήσεις που είναι μέλη συναντώνται στην Ελβετία προκειμένου να συζητήσουν θέματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως τις προοπτικές και τις τάσεις της αγοράς, τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων που δεν είναι μέλη και ούτω καθεξής. Ενώ η συνάντηση υπό την προεδρία της AC-Treuhand δεν φαίνεται καθαυτή καταχρηστική, μου αναφέρθηκε ότι όταν συγκεντρώθηκαν όλοι οι ανταγωνιστές συζήτησαν τα επίπεδα των τιμών και των πελατών. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο προτείνω να γνωστοποιηθεί στην AC-Treuhand ότι δεν θα συμμετέχουμε πλέον στις συναντήσεις αυτές, αλλά θα αποστέλλουμε τις πληροφορίες για τις πωλήσεις μας ώστε να επωφεληθούμε από την υπηρεσία αυτή. Πριν από δύο χρόνια, η κατάσταση των ομίλων αυτών ήταν τελείως διαφορετική. Στη συνέχεια εμφανίστηκαν οι κόκκινοι φάκελοι: περιείχαν πρακτικά των συναντήσεων και παρέθεταν λεπτομερώς τις αποφάσεις των ομίλων που αφορούσαν αυξήσεις τιμολογίων και κατανομή των αγορών. Αναφέρονταν επίσης σ' αυτά συγκεκριμένοι πελάτες. Τα εν λόγω πρακτικά δεν διανέμονταν αλλά φυλάσσονταν σε φακέλους της AC-Treuhand για "ασφάλεια", εφόσον η Ελβετία δεν είναι μέλος της ΕΕ. Το 1996 ή το 1997, δεν πραγματοποιούνταν πλέον αυτό το είδος συναντήσεως, κατά πάσα πιθανότητα λόγω αυξήσεως των πιέσεων να μην ασκούνται τέτοιες δραστηριότητες εξαιτίας της αυστηρότερης εφαρμογής των νόμων. Περισσότερα από ένα μέλη του ομίλου κασσιτέρου άσκησαν πίεση στον εκπρόσωπό μας για επάνοδο στην κατάσταση στην οποία συμφωνούνταν τακτικά κατά τις εν λόγω συναντήσεις AC-Treuhand ο καθορισμός των τιμών και η κατανομή της αγοράς. Η Barloecher είναι αυτή που ασκεί τη μεγαλύτερη πίεση σ' εμάς καθώς και σε άλλα μέλη τα οποία δεν διάκεινται ευνοϊκά προς μια τέτοια συμφωνία. Συζητούν ειδικότερα για "πάγωμα" των μεριδίων αγοράς, αλλά αν ένα μέλος αυξήσει το μερίδιό του παίρνοντας έναν πελάτη, θα πρέπει να δώσει έναν άλλον πελάτη για να επιτευχθεί ισορροπία. Αυτό θα επιβεβαιώνεται με μηνιαίους ελέγχους των ποσοστώσεων. Δεν θα δεχθούμε πλέον να συμμετέχουμε σε τέτοιες καταχρηστικές δραστηριότητες και τούτο αποτελεί πρόσθετο λόγο για τον οποίο πρέπει να αποσυρθούμε από τις συναντήσεις αυτές [...] Συνοψίζοντας, υπήρξαν προφανώς συναντήσεις/καταχρηστικές συζητήσεις στις οποίες έχει συμμετάσχει η Akcros. Παρόλο που έχουμε ίσως ακόμα περιστασιακές συζητήσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν μη προσήκουσες, δεν θα συμμετάσχουμε πλέον στις επίσημες αυτές συναντήσεις οι οποίες είναι σαφώς αθέμιτες. Προτείνω: 1) να γνωστοποιηθεί στην AC-Treuhand ότι δεν θα συμμετέχουμε πλέον στις συναντήσεις στην Ελβετία για τους ομίλους κασσιτέρου και [ESBO/εστέρων], ακόμη και αν συνεχίσουμε να αποστέλλουμε στοιχεία μας για τις πωλήσεις όπως στο παρελθόν· 2) να διοργανωθούν σεμινάρια ευαισθητοποίησης [...] για τους διευθυντές μάρκετινγκ (και άλλους) προκειμένου να γνωρίζουν σαφώς τα όρια που τίθενται στο πλαίσιο των επαφών με τους ανταγωνιστές. Παρακαλώ να με ενημερώσετε αν συμφωνείτε με τις προτάσεις αυτές.»

84 Όγδοον, η Επιτροπή, προς επίρρωση της ερμηνείας της για το υπόμνημα Akcros, προέβαλε, στην αιτιολογική σκέψη 318 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Akzo είχε αναγνωρίσει ότι πριν από το υπόμνημα Akros είχαν προηγηθεί χειρόγραφες σημειώσεις του συντάκτη του εν λόγω υπομνήματος (στο εξής: χειρόγραφες σημειώσεις Akcros) από τις οποίες προκύπτει, πράγμα που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, αφενός, ότι έλαβαν χώρα συνομιλίες «που δεν καταγράφτηκαν» όσον αφορά το «επίπεδο των τιμών», «οι οποίες έπρεπε να αυξηθούν» ή να «υποστηριχθούν», καθώς και όσον αφορά «ορισμένους πελάτες», και, αφετέρου, ότι οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στην «Ελβετία, η οποία δεν είναι μέλος της ΕΕ», διότι εκεί δεν ήταν δυνατό να γίνουν «αιφνιδιαστικοί έλεγχοι».

85 Ένατον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σε συνέχεια του υπομνήματος Akcros, ο εκπρόσωπος της εταιρίας αυτής γνωστοποίησε, στο πλαίσιο μιας συνάντησης AC-Treuhand της 21ης Μαρτίου 2000 στη Ζυρίχη, ότι δεν θα συμμετείχε πλέον στις συναντήσεις AC-Treuhand, «θα συνέχιζε όμως να ανταλλάσσει στοιχεία για τις πωλήσεις» (αιτιολογική σκέψη 319 της προσβαλλομένης αποφάσεως), πράγμα που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

86 Δέκατον, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η Akcros είχε επιβεβαιώσει, με την από 5 Ιουνίου 2000 επιστολή της προς τον S., ο οποίος ήταν συνεργάτης της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο εκείνο, ότι δεν θα συμμετείχε πλέον στις συναντήσεις AC-Treuhand (αιτιολογική σκέψη 321 της προσβαλλομένης αποφάσεως), πράγμα που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

87 Ενδέκατον, η Επιτροπή επικαλέστηκε δηλώσεις στις οποίες προέβη η Chemtura στο πλαίσιο της συνεργασίας της μαζί της κατά τη διοικητική διαδικασία, στις οποίες αναφέρεται η συνέχιση της σύμπραξης για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου «μέχρι το 2000» (αιτιολογική σκέψη 420, στοιχείο α′, της προσβαλλομένης αποφάσεως).

88 Βάσει όλων αυτών των στοιχείων από κοινού θεωρούμενων, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι η Επιτροπή απέδειξε τη διαπιστωθείσα με την προσβαλλόμενη απόφαση παράβαση όσον αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, προσκομίζοντας αποδεικτικά στοιχεία ικανά να αποδείξουν επαρκώς κατά νόμο την ύπαρξη περιστατικών που στοιχειοθετούν στην υπό κρίση υπόθεση παράβαση όσον αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, υπό την έννοια ότι η Επιτροπή παρέθεσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, επαρκείς αποδείξεις για να θεμελιώσει την εδραία πεποίθηση ότι όντως διαπράχθηκε η παράβαση που αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου.

89 Συγκεκριμένα, συνολικώς εκτιμώμενα, τα διάφορα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρονται στις σκέψεις 77 έως 87, όσον αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, αποκλείουν το ενδεχόμενο οι συναντήσεις AC-Treuhand που πραγματοποιήθηκαν στα τέλη Νοεμβρίου 1999 και τον Μάρτιο του 2000, όσον αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, να μην είχαν αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σκοπό.

90 Από τα στοιχεία αυτά αποδεικνύεται σαφώς ο αντίθετος προς τον ανταγωνισμό σκοπός των εν λόγω συναντήσεων AC-Treuhand και ιδίως από το υπόμνημα Akcros το οποίο επικρίνει την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού φύση των συναντήσεων AC-Treuhand, από την απόφαση της επιχειρήσεως αυτής να μη συμμετέχει πλέον στις εν λόγω συναντήσεις, από το γεγονός ότι αποστασιοποιήθηκε δημοσίως, δύο φορές μάλιστα εντός του 2000, όπως και από το ότι σκέφθηκε να οργανώσει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης των υπαλλήλων της επιχείρησης αυτής όσον αφορά τους κανόνες του ανταγωνισμού, από τις δηλώσεις της Chemtura που αποδεικνύουν τη συνέχιση της σύμπραξης «μέχρι το 2000», καθώς και από την πλήρη έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων, εκ μέρους της προσφεύγουσας, σχετικά με τη μεταβολή της φύσης των συναντήσεων AC-Treuhand.

91 Συνεπώς, οι συναντήσεις AC-Treuhand στα τέλη Νοεμβρίου 1999 και Μαρτίου 2000 δεν μπορούσαν να έχουν διαφορετικό σκοπό από τις προηγούμενες συναντήσεις, εφόσον οι ίδιες επιχειρήσεις και τα ίδια πρόσωπα έρχονταν σε επαφή στο ίδιο πλαίσιο μέσω του S.

92 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή επικαλέσθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, μία δέσμη ενδείξεων οι οποίες, εκτιμώμενες συνολικώς, θεμελιώνουν την εδραία πεποίθηση ότι οι παραβατικές συμπεριφορές όσον αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο των συναντήσεων AC-Treuhand και μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999.

93 Το συμπέρασμα αυτό ουδόλως αναιρείται από τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

94 Κατά την προσφεύγουσα, η παραβατική συμπεριφορά που της προσάπτεται έπαυσε στα «μέσα του 1999», είτε πρόκειται για τον τομέα των σταθεροποιητών κασσιτέρου είτε για τον τομέα των ESBO/εστέρων, και αυτό προκύπτει από τη δήλωση του S., το περιεχόμενο της οποίας ενισχύεται από τα στοιχεία της δικογραφίας της Επιτροπής και από τα πρακτικά των συναντήσεων AC-Treuhand, στα οποία η προσφεύγουσα στηρίζει αποκλειστικά την άποψή της ότι η σύμπραξη είχε περατωθεί, εφόσον κανείς άλλος από τους συνεργάτες της δεν είχε καμία σχέση με τη σύμπραξη.

95 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι δραστηριότητες της σύμπραξης κατά τις συναντήσεις AC-Treuhand, είτε πρόκειται για τον τομέα των σταθεροποιητών κασσιτέρου είτε για τον τομέα των ESBO/εστέρων, είχαν αρχίσει να μειώνονται προοδευτικά «από το 1996/1997 και μετά».

96 Ωστόσο, και ανεξάρτητα από το κατά πόσον υπήρξε μια τέτοια μείωση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα αναγνωρίζει, ρητώς και κατ' επανάληψη στα υπομνήματά της, την ύπαρξη των παραβατικών συμπεριφορών που της καταλογίζονται, είτε πρόκειται για τον τομέα των σταθεροποιητών κασσιτέρου είτε για τον τομέα των ESBO/εστέρων, τουλάχιστον μέχρι «τα μέσα του 1999».

97 Επομένως, δεν είναι απαραίτητο να εξετάσει το Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως της προσφεύγουσας, τα στοιχεία που αυτή προβάλλει για να αποδείξει την εν λόγω μείωση, με τη διευκρίνιση ότι με τη σχετική επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας δεν επιδιώκεται η μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ύψος των προστίμων που της επιβλήθηκαν, αλλά η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως λόγω παραγραφής των εξουσιών της Επιτροπής να επιβάλει πρόστιμα.

98 Κατά την προσφεύγουσα, τα στοιχεία που επικαλέσθηκε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση και τα οποία αναφέρονται στις σκέψεις 77 έως 87 της παρούσας αποφάσεως δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να θεμελιώσουν σε βάρος της την ύπαρξη της παραβάσεως όσον αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999.

99 Προβάλλει συναφώς επιχειρήματα τόσο για την παράβαση σχετικά με τους σταθεροποιητές κασσιτέρου όσο και για την παράβαση που αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων.

100 Πρώτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο K., ένας από τους εκπροσώπους μίας εκ των μελών της σύμπραξης, της Ciba, η οποία εξαγοράστηκε τον Μάιο του 1998 από τη Chemtura, ο οποίος υπήρξε ο «ιδρυτής» της σύμπραξης και συμμετείχε από την αρχή σε όλες τις συναντήσεις AC-Treuhand, έπαυσε να συμμετέχει σ' αυτήν από τον Ιούλιο του 1999, όσον αφορά τον τομέα των σταθεροποιητών κασσιτέρου, και από τον Σεπτέμβριο του 1999, όσον αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων, λόγω συνταξιοδοτήσεώς του.

101 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

102 Συγκεκριμένα, από το γεγονός ότι αποσύρθηκε ένας από τους εκπροσώπους των συμμετεχόντων στη σύμπραξη, όσο σημαντικός και αν ήταν ο ρόλος του, δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι συμμετέχοντες έπαυσαν τις παραβατικές συμπεριφορές τους, κατά μείζονα λόγο όταν συνεχίστηκαν οι συναντήσεις AC-Treuhand μέσω του S.

103 Δεύτερον, η προσφεύγουσα επικαλείται τη δήλωση του S. κατά την οποία «προς το τέλος της δεκαετίας 1990, δεν γίνονταν πλέον τέτοιες [αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού] συζητήσεις κατά τις [συναντήσεις AC-Treuhand]».

104 Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος, το οποίο αναγνωρίζει ρητώς η προσφεύγουσα, ότι ο S. υπήρξε «ο καθοδηγητής», για την προσφεύγουσα, των συναντήσεων AC-Treuhand, για τις οποίες παραδέχεται ότι είχαν αντίθετο με τον ανταγωνισμό αντικείμενο, του χρόνου στον οποίο έγινε η δήλωση αυτή, ο οποίος εμπίπτει στον ύποπτο χρόνο, και του γεγονότος ότι ο S. διευκρίνισε ότι «δεν [μπορούσε] να καθορίσει επακριβώς από ποιο χρονικό σημείο και μετά έπαυσαν οι συζητήσεις αυτές», η δήλωση του S. δεν μπορεί να κλονίσει την αποδεικτική ισχύ των στοιχείων επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

105 Για τους ίδιους λόγους, πρέπει, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί το παραδεκτό, να απορριφθεί το αίτημα της προσφεύγουσας για εξέταση του S.

106 Τρίτον, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Arkema προσκόμισε αποδείξεις μόνον όσον αφορά το ότι η σύμπραξη διήρκεσε μέχρι τις 29 Σεπτεμβρίου 1999 και ότι η Ciba προσκόμισε αποδείξεις για την ύπαρξη συζητήσεων αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού μόνο μέχρι τον Απρίλιο του 1999, για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, και μέχρι τον Μάιο του 1999, για τον τομέα των ESBO/εστέρων.

107 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

108 Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το γεγονός ότι ορισμένες επιχειρήσεις προσκόμισαν αποδείξεις για την ύπαρξη των παραβάσεων μόνο μέχρι μια ορισμένη περίοδο αρκεί για να κλονιστεί η διαπίστωση, η οποία εξάλλου αποδείχθηκε, ότι οι εν λόγω παραβάσεις συνέχισαν να υφίστανται και μετά την περίοδο αυτή.

109 Τέταρτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Faci ανέφερε ότι συζητήσεις για τις τιμές γίνονταν μόνο μέχρι τις αρχές του 1999 και ότι η Chemson ανέφερε ότι οι παραβατικές συμπεριφορές έπαυσαν το αργότερο τον Σεπτέμβριο του 1999.

110 Ούτε αυτή η επιχειρηματολογία μπορεί να γίνει δεκτή.

111 Συγκεκριμένα, αφενός, παρατηρείται ότι οι δηλώσεις της Faci τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα αφορούν μία μόνο από τις συνιστώσες των επίμαχων συμπράξεων, δηλαδή τον παράνομο καθορισμό των τιμών, και όχι τις λοιπές πτυχές τους, ιδίως την κατανομή των αγορών και των πελατών καθώς και την ανταλλαγή ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών.

112 Αφετέρου, όσον αφορά τις πληροφορίες της Chemson, δεν μπορεί να γίνει δεκτό, βάσει της δηλώσεως στην οποία προέβη μια επιχείρηση σε ύποπτο χρόνο, ότι όλοι οι συμμετέχοντες στις επίμαχες συμπράξεις έπαυσαν οπωσδήποτε τις παραβατικές συμπεριφορές τους, όταν μάλιστα ακολούθησαν οι συναντήσεις AC-Treuhand μέσω του S. και όταν, όπως παρατήρησε η ίδια η προσφεύγουσα, μια άλλη επιχείρηση, εν προκειμένω η Ciba, δεν απέκλεισε ότι η σύμπραξη μπορεί να συνεχίστηκε.

113 Πέμπτον, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Chemtura, στο πλαίσιο της συνεργασίας της με την Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, δεν έκανε καμία αναφορά στις συναντήσεις AC-Treuhand.

114 Προς απόρριψη του επιχειρήματος αυτού, αρκεί η παρατήρηση ότι η ίδια η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διεύθυνση της Chemtura αγνοούσε «προφανώς» το περιεχόμενο των εν λόγω συναντήσεων.

115 Έκτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Chemtura, ήδη από τον Μάιο του 1998, είχε υιοθετήσει αυτοτελή στρατηγική στα θέματα τιμών.

116 Για τους ίδιους λόγους με αυτούς που αναφέρονται στη σκέψη 112 της παρούσας αποφάσεως, η επιχειρηματολογία αυτή δεν είναι πειστική, καθόσον μάλιστα το γεγονός ότι ένας από τους συμμετέχοντες δεν τηρεί τους όρους μιας συμπράξεως δεν μπορεί να τον απαλλάξει από την ευθύνη του όταν δεν έχει λάβει δημόσια αποστάσεις ούτε, à fortiori, μπορεί το γεγονός αυτό να αποδείξει ότι έπαυσε η σύμπραξη όσον αφορά τους λοιπούς συμμετέχοντες (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Μαρτίου 2009, C-510/06 P, Archer Daniels Midland κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-1843, σκέψη 120).

117 Έβδομον, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η Akzo, στην οποία ανήκε η Akcros, ακολουθούσε πολιτική αυστηρής συμμόρφωσης με τους κανόνες του ανταγωνισμού «στα τέλη της δεκαετίας του 1990».

118 Για τους ίδιους λόγους με αυτούς που παρατίθενται στη σκέψη 112 της παρούσας αποφάσεως, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό, όταν μάλιστα δεν αμφισβητείται ότι η Akcros δεν έλαβε δημόσια αποστάσεις από τις επίμαχες συμπράξεις παρά μόνο τον Μάρτιο του 2000.

119 Όγδοον, όσον αφορά ειδικότερα την παράβαση σχετικά με τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι πραγματοποιήθηκε συνάντηση AC-Treuhand το 1999.

120 Ωστόσο, η προσφεύγουσα παραδέχεται ρητώς την ύπαρξη άλλων συναντήσεων AC-Treuhand, ιδίως μιας συναντήσεως που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 1999 και άλλων που έλαβαν χώρα στις 29 και 30 Νοεμβρίου 1999, οπότε το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές.

121 Ένατον, όσον αφορά τις μηνιαίες εκθέσεις της Chemtura που αναφέρονται στις σκέψεις 78 και 79 της παρούσας αποφάσεως, καθώς και το ηλεκτρονικό μήνυμα της Chemtura της 23ης Νοεμβρίου 1999 και τη μηνιαία έκθεση της 17ης Δεκεμβρίου 1999, που αναφέρονται στις σκέψεις 80 και 81 της παρούσας αποφάσεως, αφενός, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι στις εν λόγω εκθέσεις δεν αναφέρεται το όνομά της, οπότε δεν αποδεικνύεται από αυτές ότι συνήφθησαν ενδεχόμενες συμφωνίες για τις τιμές με την υποστήριξή της ή κατά τη διάρκεια μιας συνάντησης AC-Treuhand.

122 Αφετέρου, τα στοιχεία αυτά δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη συμφωνιών για τις τιμές, αλλά παρέχουν απλώς ενδείξεις για αύξηση των τιμών, οπότε δεν αποδεικνύεται από αυτά ότι έλαβαν χώρα δραστηριότητες αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συνδεόμενες με τις συναντήσεις AC-Treuhand μετά τα μέσα του 1999.

123 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

124 Συγκεκριμένα, όπως υπομνήσθηκε με τη σκέψη 62 της παρούσας αποφάσεως, από τη νομολογία προκύπτει ότι, ελλείψει στοιχείων τα οποία να αποδεικνύουν άμεσα τη διάρκεια της παραβάσεως, η Επιτροπή οφείλει να στηρίζεται, τουλάχιστον, σε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά που δεν έχουν μεγάλη χρονική απόσταση μεταξύ τους, ώστε να μπορεί λογικά να γίνει δεκτό ότι η παράβαση συνεχίστηκε αδιαλείπτως μεταξύ δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών.

125 Όμως, αφενός, η προσφεύγουσα αναγνωρίζει τον αντίθετο με τον ανταγωνισμό σκοπό των συναντήσεων AC-Treuhand του Φεβρουαρίου, Απριλίου και της μίας τουλάχιστον συναντήσεως του Ιουλίου 1999.

126 Αφετέρου, από τα στοιχεία αυτά προκύπτει, τουλάχιστον για την αγορά των σταθεροποιητών κασσιτέρου, ευθυγράμμιση των τιμών προς τα άνω, εκ μέρους επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά και συμμετείχαν σε συναντήσεις AC-Treuhand κατά το δεύτερο ήμισυ του 1999, δηλαδή στην ίδια περίοδο κατά την οποία πραγματοποιούνταν οι συναντήσεις AC-Treuhand, την ύπαρξη των οποίων δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα.

127 Δέκατον, για το 2000, όσον αφορά τόσο την παράβαση σχετικά με τους σταθεροποιητές κασσιτέρου όσο και την παράβαση στον τομέα των ESBO/εστέρων, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ερμηνεία που δίδει η Επιτροπή στο υπόμνημα Akcros.

128 Κατά την προσφεύγουσα, το υπόμνημα Akcros, που παρατέθηκε στη σκέψη 83 της παρούσας αποφάσεως, αποτελεί «κατά κύριο λόγο απαλλακτικό στοιχείο». Το εν λόγω υπόμνημα δεν αποδεικνύει ότι η σύμπραξη συνεχίστηκε μέχρι το 2000, αλλά, αντιθέτως, ότι η σύμπραξη μειώθηκε αισθητά κατά το 1996/1997 και ότι δεν υπήρξε καμία άλλη δραστηριότητα αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού το 1999/2000.

129 Τούτο προκύπτει από ορισμένα εδάφια του υπομνήματος Akcros στα οποία αναφέρεται ότι «από διετίας» επικρατεί «τελείως διαφορετική κατάσταση», ότι το «1996 ή 1997, δεν πραγματοποι[ήθηκε] πλέον αυτό το είδος συνάντησης», ότι «[είχε]» τη γνώμη ότι η αποστολή προς την AC-Treuhand πληροφοριών για τις οποίες δεν υφίσταται ανταγωνισμός «είναι η πλέον θεμιτή και χρήσιμη», ότι «η συνάντηση υπό την προεδρία της AC-Treuhand δεν φαι[νόταν] καθαυτή καταχρηστική», ότι ασκήθηκε «πίεση στον εκπρόσωπό [του] για επάνοδο στην κατάσταση στην οποία συμφωνούνταν τακτικά κατά τις εν λόγω συναντήσεις AC-Treuhand ο καθορισμός των τιμών και η κατανομή της αγοράς».

130 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

131 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα παραθέτει, με τα υπομνήματά της, προδήλως αποκομμένα εδάφια του υπομνήματος Akcros, όπως προκύπτει από τη σκέψη 83 της παρούσας αποφάσεως.

132 Έτσι, από ορισμένα εδάφια του υπομνήματος Akcros, της 16ης Φεβρουαρίου 2000, προκύπτει σαφώς ότι ο συντάκτης του συνέστησε, δύο φορές μάλιστα στο εν λόγω έγγραφο, να μη συμμετέχουν πλέον στις συναντήσεις αυτές και να αποστέλλουν απλώς «[τις] πληροφορίες για [τις] πωλήσεις». Ανέφερε επίσης, χρησιμοποιώντας ενεστώτα χρόνο, πράγμα που πρέπει να υπογραμμιστεί, ότι ασκήθηκαν πιέσεις για «πάγωμα των μεριδίων αγοράς» και για «περιστασιακές συζητήσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν μη προσήκουσες» και οι οποίες «[ήταν] σαφώς αθέμιτες».

133 Εν πάση περιπτώσει, από την ανάγνωση του όλου περιεχομένου του υπομνήματος Akcros αποδεικνύονται επαρκώς κατά νόμο οι παραβατικές συμπεριφορές που προσάπτονται στην προσφεύγουσα με την προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον παρέχεται η απόδειξη, όσον αφορά τόσο την αγορά των σταθεροποιητών κασσιτέρου όσο και την αγορά των ESBO/εστέρων, ότι επιχείρηση συμμετέχουσα στις συναντήσεις AC-Treuhand διαπίστωσε τον αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σκοπό και ότι η ίδια αυτή επιχείρηση έκρινε σκόπιμο να μη συμμετέχει πλέον στις εν λόγω συναντήσεις του Μαρτίου 2000 και να λάβει δημόσια αποστάσεις δύο φορές από το αντικείμενό τους, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2000, δηλαδή την περίοδο που διεξάγονταν οι συναντήσεις AC-Treuhand, την ύπαρξη των οποίων δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

134 Δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η συμπεριφορά αυτή εκ μέρους της Akcros, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2000, αφορούσε αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συναντήσεις που είχαν πραγματοποιηθεί τρία, ή ακόμα και τέσσερα, έτη νωρίτερα.

135 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο τη συνέχιση, και μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999, της παραβάσεως που αφορά τους σταθεροποιητές κασσιτέρου.

– Ως προς τη συνέχιση, και μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999, της παραβάσεως που αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων

136 Όσον αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων, η Επιτροπή έκρινε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι οι παραβατικές συμπεριφορές συνεχίστηκαν το 1999 και μέχρι τις 26 Σεπτεμβρίου 2000, δηλαδή μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999, βάσει διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 305 έως 315, για το 1999, και 316 έως 323, για το 2000.

137 Πρώτον και όσον αφορά το 1999, πραγματοποιήθηκαν οκτώ συνεδριάσεις AC-Treuhand, δύο τον Ιανουάριο, δύο τον Μάιο και δύο τον Σεπτέμβριο, καθώς και μία στις 14 και άλλη μία στις 15 Δεκεμβρίου, στις οποίες παρίσταντο οι Akcros, CECA, Chemson, Faci και Chemtura (αιτιολογική σκέψη 305 της προσβαλλομένης αποφάσεως), γεγονός που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

138 Δεύτερον, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι στην από 16 Σεπτεμβρίου 1999μηνιαία έκθεση της Chemtura για τον Αύγουστο, αναφερόταν ότι οι επιχειρήσεις «αύξησαν στην πράξη τις τιμές περίπου κατά 10 % στον [τομέα των ESBO/εστέρων] τον Οκτώβριο» (αιτιολογική σκέψη 308 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

139 Τρίτον, η Επιτροπή αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 315 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στα πρακτικά μιας συνάντησης της 15ης Δεκεμβρίου 1999 τα οποία συνέταξε η προσφεύγουσα και στα οποία γίνεται λόγος για αδυναμία «στενότερης άμεσης [...] συνεργασίας» με επιχείρηση η οποία δεν είχε ακόμη συμμετάσχει στις συνεδριάσεις AC-Treuhand.

140 Τέταρτον, και όσον αφορά το 2000, πραγματοποιήθηκαν 5 συνεδριάσεις AC-Treuhand, δύο τον Μάρτιο, μία τον Ιούνιο και δύο τον Σεπτέμβριο, στις οποίες παρίσταντο οι Akcros, CECA, Chemson, Faci και Chemtura (αιτιολογική σκέψη 316 της προσβαλλομένης αποφάσεως), γεγονός που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

141 Πέμπτον, η Επιτροπή προέβαλε το υπόμνημα Akcros, το περιεχόμενο του οποίου παρατέθηκε στη σκέψη 83 της παρούσας αποφάσεως.

142 Έκτον, η Επιτροπή προβάλλει επίσης τις χειρόγραφες σημειώσεις Akcros που αναφέρονται στη σκέψη 84 της παρούσας αποφάσεως.

143 Έβδομον, η Επιτροπή προέβαλε ότι, σε συνέχεια του υπομνήματος Akcros, ο εκπρόσωπος της εταιρίας αυτής γνωστοποίησε, στο πλαίσιο της συνάντησης AC-Treuhand της 22ας Μαρτίου 2000 στη Ζυρίχη, ότι δεν θα συμμετείχε πλέον στις συνεδριάσεις AC-Treuhand (αιτιολογική σκέψη 319 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

144 Όγδοον, η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης ότι η Akcros είχε επιβεβαιώσει, με την από 5 Ιουνίου 2000 επιστολή της, την πρόθεσή της να μη συμμετέχει πλέον στις συναντήσεις AC-Treuhand (αιτιολογική σκέψη 320 της προσβαλλομένης αποφάσεως), γεγονός που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

145 Ένατον, η Επιτροπή επισήμανε τα πρακτικά μιας συναντήσεως της 26ης Σεπτεμβρίου 2000 που οργάνωσε η προσφεύγουσα στην Ιταλία, τα οποία έλαβε από την Chemson κατά τη διοικητική διαδικασία και στα οποία αναφέρεται η πιθανότητα να μη συνεχιστεί η «συνεργασία» «όπως στο παρελθόν» (αιτιολογική σκέψη 323 της προσβαλλομένης αποφάσεως), γεγονός που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα παρά μόνο όσον αφορά τις δηλώσεις του S.

146 Δέκατον, η Επιτροπή επικαλέσθηκε επίσης δηλώσεις της Chemtura στο πλαίσιο της συνεργασίας της μαζί της κατά τη διοικητική διαδικασία στις οποίες γίνεται αναφορά για συνέχιση της σύμπραξης στον τομέα των ESBO/εστέρων «μέχρι το 2001» (αιτιολογική σκέψη 420, στοιχείο β', της προσβαλλομένης αποφάσεως).

147 Βάσει όλων αυτών των στοιχείων, συνολικώς θεωρούμενων, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι η Επιτροπή απέδειξε την παράβαση στον τομέα των ESBO/εστέρων την οποία είχε διαπιστώσει με την προσβαλλόμενη απόφαση προσκομίζοντας αποδεικτικά στοιχεία που θεμελιώνουν επαρκώς κατά νόμο τη συνδρομή πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση παράβαση, υπό την έννοια ότι η Επιτροπή επικαλέσθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, αποδείξεις επαρκείς για να θεμελιώσουν την εδραία πεποίθηση ότι όντως διαπράχθηκε η παράβαση που αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων.

148 Συγκεκριμένα, από κοινού θεωρούμενα, τα διάφορα στοιχεία που αναφέρονται στις σκέψεις 137 έως 146 της παρούσας αποφάσεως, όσον αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων, αποκλείουν το ενδεχόμενο οι συναντήσεις AC-Treuhand που πραγματοποιήθηκαν τουλάχιστον τον Δεκέμβριο του 1999, για τον τομέα αυτόν, να μην είχαν αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σκοπό.

149 Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν σαφώς τον αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σκοπό των εν λόγω συναντήσεων AC-Treuhand, ιδίως όσον αφορά τα από 15 Δεκεμβρίου 1999 πρακτικά της AC-Treuhand που αναφέρονται στη σκέψη 139 της παρούσας αποφάσεως, το υπόμνημα Akcros, το οποίο επικρίνει την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού φύση των συναντήσεων AC-Treuhand, την απόφαση της επιχειρήσεως αυτής να μη συμμετέχει πλέον στις εν λόγω συναντήσεις, το γεγονός ότι έλαβε δημόσια αποστάσεις, δύο φορές μάλιστα εντός του 2000, όπως και το ότι σκέφθηκε να οργανώσει εκπαίδευση ευαισθητοποίησης των υπαλλήλων της επιχείρησης αυτής όσον αφορά τους κανόνες του ανταγωνισμού, τις δηλώσεις της Chemtura που αποδεικνύουν τη συνέχιση της σύμπραξης «μέχρι το 2001», καθώς και την πλήρη έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων, εκ μέρους της προσφεύγουσας, σχετικά με τη μεταβολή της φύσης των συναντήσεων AC-Treuhand.

150 Συνεπώς, οι συναντήσεις AC-Treuhand του Δεκεμβρίου 1999 και του Μαρτίου 2000 δεν μπορούσαν να έχουν διαφορετικό αντικείμενο από τις προηγούμενες συναντήσεις, εφόσον οι ίδιες επιχειρήσεις και τα ίδια πρόσωπα έρχονταν σε επαφή στο ίδιο πλαίσιο μέσω του S.

151 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή παρέθεσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, μία δέσμη ενδείξεων οι οποίες, εκτιμώμενες συνολικώς, θεμελιώνουν την εδραία πεποίθηση ότι οι παραβατικές συμπεριφορές στον τομέα των ESBO/εστέρων υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο των συναντήσεων AC-Treuhand και μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999, τουλάχιστον.

152 Το σύνολο των ανωτέρω εκτιμήσεων ουδόλως αναιρείται από τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

153 Συγκεκριμένα, πρώτον, η προσφεύγουσα δεν μπορεί, για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 124 έως 126 της παρούσας αποφάσεως, να αμφισβητήσει λυσιτελώς την αποδεικτική ισχύ της μηνιαίας έκθεσης της Chemtura που αναφέρεται στη σκέψη 138 της παρούσας αποφάσεως.

154 Δεύτερον, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυριστεί βασίμως ότι τα πρακτικά μιας συνάντησης AC-Treuhand της 15ης Δεκεμβρίου 1999, για τα οποία γίνεται μνεία στη σκέψη 139 της παρούσας αποφάσεως και στα οποία αναφέρεται η αδυναμία «στενότερης άμεσης συνεργασίας» με επιχείρηση που δεν είχε ακόμη συμμετάσχει στις συνεδριάσεις, αφορούσαν τη συμμετοχή της εν λόγω επιχείρησης στην παρουσίαση στατιστικών της αγοράς.

155 Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα περιορίζεται στο να επαναλάβει την επιχειρηματολογία της όσον αφορά το υποτιθέμενο περιεχόμενο των συναντήσεων AC-Treuhand, πράγμα που δεν μπορεί να κλονίσει την αποδεικτική ισχύ των στοιχείων που έλαβε υπόψη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

156 Κατά τα λοιπά, η πρόθεση για «στενότερη συνεργασία» σημαίνει ότι υφίστατο ήδη μια ελάχιστη συνεργασία, η οποία συνίστατο βεβαίως στη συμμετοχή της εν λόγω επιχείρησης στις στατιστικές της αγοράς, οπότε μια «στενότερη» συνεργασία δεν μπορεί να σημαίνει μόνο τη συμμετοχή της στις στατιστικές της αγοράς.

157 Τρίτον, η προσφεύγουσα δεν μπορεί, για τους λόγους που αναφέρονται στη σκέψη 104 της παρούσας αποφάσεως, να προβάλει λυσιτελώς τη δήλωση του S.

158 Τέταρτον, η προσφεύγουσα, για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 131 έως 133 της παρούσας αποφάσεως, δεν μπορεί να αμφισβητήσει πειστικώς την αποδεικτική ισχύ του υπομνήματος Akcros.

159 Για όλους τους ανωτέρω λόγους, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε, επαρκώς κατά νόμο, τη συνέχιση, και πέραν της 11ης Νοεμβρίου 1999, της παραβάσεως που αφορά τον τομέα των ESBO/εστέρων.

160 Επομένως, παρέλκει η εξέταση των επιχειρημάτων που προβάλλει η προσφεύγουσα όσον αφορά άλλα αποδεικτικά στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση για να θεμελιώσει την ύπαρξη της παραβάσεως στον τομέα των ESBO/εστέρων μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2000.

161 Συγκεκριμένα, ακόμη και αν τα επιχειρήματα αυτά είναι βάσιμα, δεν είναι λυσιτελή προς στήριξη του δευτέρου λόγου ακυρώσεως της προσφεύγουσας.

162 Κατόπιν όλων των ανωτέρω παρατηρήσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι παραβατικές συμπεριφορές συνέχισαν να υφίστανται και μετά τις 11 Νοεμβρίου 1999, οπότε η δυνατότητά της προς επιβολή κυρώσεων δεν είχε παραγραφεί στις 11 Νοεμβρίου 2009.

163 Τέλος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας όσον αφορά την έλλειψη νομίμου συμφέροντος για τη διαπίστωση παραβάσεως είναι αβάσιμη και πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

164 Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος, τον οποίο η προσφεύγουσα προβάλλει προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να απορριφθεί.

Επί του όγδοου λόγου, που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας λόγω καθυστερημένης ενημερώσεώς της σχετικά με τη διαδικασία έρευνας

165 Με τον όγδοο λόγο, ο οποίος προβάλλεται προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας επηρεάσθηκε λόγω του ότι η Επιτροπή την ενημέρωσε καθυστερημένα για την κινηθείσα σε βάρος της διαδικασία έρευνας.

166 Κατά την προσφεύγουσα, στην Επιτροπή εναπόκειται, βάσει γενικής υποχρεώσεως που υπέχει, να την ενημερώσει, και μάλιστα ρητώς, για διαδικασία έρευνας σε βάρος της λίγο χρόνο μετά την έναρξη της έρευνας και, το αργότερο, κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως της 8ης Οκτωβρίου 2007.

167 Όμως, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε για την εν λόγω έρευνα με το έγγραφο της Επιτροπής της 9ης Φεβρουαρίου 2009, δηλαδή ενάμισι έτος αργότερα, λίγες εβδομάδες πριν την κοινοποίηση, στις 18 Μαρτίου 2009, της ανακοινώσεως αιτιάσεων.

168 Η καθυστερημένη αυτή ενημέρωση για την κινηθείσα σε βάρος της διαδικασία έρευνας επηρέασε την άσκηση, από την προσφεύγουσα, των δικαιωμάτων της άμυνας.

169 Η προσφεύγουσα προβάλλει συναφώς ότι, το διάστημα μεταξύ 2007 και 2009, η μνήμη του S. αμβλύνθηκε, οπότε η δήλωσή του, της 20ής Μαΐου 2009, ήταν λιγότερο λεπτομερής και απώλεσε ακόμη περισσότερο την αξιοπιστία της.

170 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, και όπως αυτό επιβεβαιώνεται στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της ΣΕΕ, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση των οποίων διασφαλίζει το Δικαστήριο. Το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών που αφορούν την πολιτική του ανταγωνισμού συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, C-534/07 P, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-7415, σκέψη 26 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

171 Όσον αφορά τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ, από τη νομολογία συνάγεται ότι η διοικητική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής υποδιαιρείται σε δύο διαφορετικά και διαδοχικά στάδια, εκ των οποίων το καθένα έχει τη δική του εσωτερική λογική, ήτοι, αφενός, στο στάδιο προκαταρκτικής εξετάσεως και, αφετέρου, στο κατ' αντιπαράθεση στάδιο. Το στάδιο προκαταρκτικής εξετάσεως, το οποίο εκτείνεται έως την κοινοποίηση των αιτιάσεων, επιτρέπει στην Επιτροπή να συλλέξει όλα τα ουσιώδη στοιχεία για την επιβεβαίωση ή μη της παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού και να λάβει μια πρώτη θέση για την κατεύθυνση και τη συνέχεια της διαδικασίας. Το κατ' αντιπαράθεση στάδιο που εκτείνεται από την ανακοίνωση των αιτιάσεων έως την έκδοση της τελικής αποφάσεως επιτρέπει στην Επιτροπή να τοποθετηθεί οριστικά επί της προσαπτομένης παραβάσεως (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, C-521/09 P, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. I-8947, σκέψη 113 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

172 Όσον αφορά το στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι το στάδιο αυτό αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή, κατά την άσκηση των εξουσιών που της παρέχει ο νομοθέτης της Ένωσης, λαμβάνει τα μέτρα τα οποία υποδηλώνουν ότι προσάπτεται

παράβαση και έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση των ύποπτων επιχειρήσεων (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 114 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

173 Η ενδιαφερόμενη επιχειρηματική μονάδα ενημερώνεται μόλις κατά το στάδιο της κινήσεως της εκατέρωθεν ακροάσεως μέσω της κοινοποιήσεως των αιτιάσεων περί όλων των ουσιωδών στοιχείων επί των οποίων βασίζεται η Επιτροπή σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας. Συνεπώς, μόνον κατόπιν της αποστολής της κοινοποιήσεως των αιτιάσεων μπορεί η ενδιαφερόμενη επιχείρηση να προβάλει πλήρως τα δικαιώματά της άμυνας (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 115 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

174 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι η διεξαγωγή αποδείξεων που διατάσσει η Επιτροπή κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως, ιδίως η διασταύρωση στοιχείων και οι αιτήσεις παροχής πληροφοριών, ενδέχεται να υποδηλώνουν εμμέσως, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω της φύσεώς τους, ότι προσάπτεται παράβαση κανόνων της Ένωσης στον τομέα του ανταγωνισμού και ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην κατάσταση των οικείων επιχειρήσεων (προπαρατεθείσα απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 116).

175 Επομένως, πρέπει να αποφεύγεται η ανεπανόρθωτη προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας κατά το στάδιο αυτό της διοικητικής διαδικασίας, εφόσον τα λαμβανόμενα μέτρα έρευνας μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην απόδειξη του παράνομου χαρακτήρα ενεργειών ορισμένων επιχειρήσεων δυνάμενων να επισύρουν την ευθύνη τους (προπαρατεθείσα απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 117).

176 Συνεπώς, όσον αφορά την τήρηση εύλογης προθεσμίας, το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' ουσίαν ότι η αξιολόγηση της αιτίας τυχόν περιορισμού της αποτελεσματικής ασκήσεως των δικαιωμάτων άμυνας δεν πρέπει να περιορίζεται στο στάδιο που συνίσταται στην εκατέρωθεν ακρόαση, αλλά πρέπει να εκτείνεται στο σύνολο της διαδικασίας αυτής, λαμβανομένης υπόψη της συνολικής διάρκειάς της (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-105/04 P, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-8725, σκέψεις 49 και 50, και C-113/04 P, Technische Unie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-8831, σκέψεις 54 και 55).

177 Κατά το Δικαστήριο, τα ανωτέρω ισχύουν αναλογικά όσον αφορά το ζήτημα αν και κατά πόσο η Επιτροπή υποχρεούται να κοινοποιήσει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση, ήδη από το στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως, ορισμένες πληροφορίες σχετικά με το αντικείμενο και τον σκοπό της προκαταρκτικής εξετάσεως, οι οποίες της παρέχουν τη δυνατότητα να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της άμυνάς της κατά το στάδιο της εκατέρωθεν ακροάσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 119).

178 Αυτό δεν σημαίνει, εντούτοις, ότι ήδη πριν την επιβολή του πρώτου μέτρου σε βάρος συγκεκριμένου φορέα η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη εν πάση περιπτώσει να προειδοποιήσει τον φορέα αυτόν ακόμη και για το ενδεχόμενο να διαταχθεί έρευνα ή να κινηθεί η διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως δυνάμει του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, ιδίως στην περίπτωση που μια τέτοια προειδοποίηση θα διακύβευε ενδεχομένως χωρίς λόγο την αποτελεσματικότητα της έρευνας της Επιτροπής (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 120 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

179 Βάσει ακριβώς των σκέψεων αυτών πρέπει να κριθεί το βάσιμο του όγδοου λόγου, ο οποίος προβάλλεται προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και τον οποίο η προσφεύγουσα αντλεί από τη φερόμενη καθυστερημένη ενημέρωση για την κινηθείσα σε βάρος της διαδικασία έρευνας.

180 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί, εισαγωγικά, ότι, στο πλαίσιο του όγδοου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι η άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας επηρεάσθηκε λόγω της διάρκειας της όλης διοικητικής διαδικασίας, δεδομένου ότι η επιχειρηματολογία αυτή αποτελεί το αντικείμενο του έβδομου λόγου και, εν πάση περιπτώσει, εξετάζεται στις σκέψεις 198 έως 221 της παρούσας αποφάσεως.

181 Στο πλαίσιο του όγδοου λόγου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας επηρεάσθηκε λόγω του χρονικού διαστήματος που παρήλθε μεταξύ της αιτήσεως της 8ης Οκτωβρίου 2007 και της ημερομηνίας κατά την οποία αναγνωρίζει ότι ενημερώθηκε με έγγραφο της Επιτροπής για την κινηθείσα σε βάρος της διαδικασία έρευνας, δηλαδή της 9ης Φεβρουαρίου 2009, ενάμισι έτος αργότερα και λίγες εβδομάδες πριν την κοινοποίηση της ανακοινώσεως αιτιάσεων, στις 18 Μαρτίου 2009.

182 Με την επιχειρηματολογία της προς στήριξη του όγδοου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η Επιτροπή έπρεπε να την ενημερώσει για την κινηθείσα σε βάρος της διαδικασία έρευνας ήδη από την έναρξη της έρευνας αυτής ή, «το αργότερο», σύμφωνα με τη διατύπωση της ίδιας, κατά την ημερομηνία της αιτήσεως της 8ης Οκτωβρίου 2007.

183 Έτσι, για να κριθεί το βάσιμο του όγδοου λόγου ακυρώσεως της προσφεύγουσας, δεν απαιτείται να εξακριβωθεί αν η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να ενημερώσει την προσφεύγουσα για τη διοικητική διαδικασία σε στάδιο προγενέστερο της 8ης Οκτωβρίου 2007.

184 Αρκεί να εξακριβωθεί, υπό το φως της υπομνησθείσας στις σκέψεις 169 έως 177 της παρούσας αποφάσεως νομολογίας, εάν η Επιτροπή παρέσχε στην προσφεύγουσα, με την αίτηση της 8ης Οκτωβρίου 2007, επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το αντικείμενο και τον σκοπό της προκαταρκτικής εξετάσεως οι οποίες θα της παρείχαν τη δυνατότητα να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της άμυνάς της κατά το στάδιο της εκατέρωθεν ακροάσεως.

185 Με την αίτηση της 8ης Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή ανέφερε «ισχυρισμούς για αντίθετες με τον ανταγωνισμό συμπεριφορές στον τομέα των σταθεροποιητών θερμότητας» όσον αφορά «ορισμένους από τους εμπλεκόμενους στην αγορά των σταθεροποιητών θερμότητας».

186 Όσον αφορά το περιεχόμενο των πληροφοριών που ζητήθηκαν, η Επιτροπή ζήτησε τα στοιχεία ενός προσώπου αρμόδιου για την επικοινωνία ή ενός «νομικού [lawyer] εξουσιοδοτημένου να απαντήσει» στην εν λόγω αίτηση.

187 Από τα σημεία 3 και 5 της αιτήσεως της 8ης Οκτωβρίου 2007 προκύπτει επίσης ότι η Επιτροπή ήθελε να συγκεντρώσει στοιχεία για τις περιόδους συμμετοχής των εμπλεκομένων στην αγορά των σταθεροποιητών θερμότητας και όσον αφορά το κατά πόσον η προσφεύγουσα οργάνωνε συναντήσεις της βιομηχανίας των σταθεροποιητών θερμότητας.

188 Συνεπώς, μπορεί ευλόγως να γίνει δεκτό ότι, με το περιεχόμενο της αιτήσεως της 8ης Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή παρέσχε στην προσφεύγουσα πληροφορίες για το αντικείμενο και τον σκοπό της επίμαχης έρευνας, με βάση τις οποίες η προσφεύγουσα μπορούσε να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της άμυνάς της στο κατ' αντιπαράθεση στάδιο.

189 Βεβαίως, με την αίτηση της 8ης Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή δεν διατύπωσε ρητώς κατηγορίες σε βάρος ειδικότερα της προσφεύγουσας.

190 Ωστόσο, η Επιτροπή δεν υπείχε υποχρέωση να διατυπώσει, με την αίτηση της 8ης Οκτωβρίου 2007, ρητώς ορισμένες κατηγορίες κατά της προσφεύγουσας και, ως εκ τούτου, δεν υπείχε υποχρέωση, στο στάδιο εκείνο, να την ενημερώσει για τις εις βάρος της αιτιάσεις. Επίσης, για να θεωρηθεί ότι κατοχυρώθηκαν τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας, θα ήταν αρκετό να διευκρινίσει η

Επιτροπή σαφώς τις νομικές βάσεις και τον σκοπό της αιτήσεώς της (βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 2010, T-446/05, Amann & Söhne και Cousin Filterie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2010, σ. II-1255, σκέψη 334).

191 Επιπλέον, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η Επιτροπή υπείχε υποχρέωση να ενημερώσει τουλάχιστον την προσφεύγουσα για φερόμενες παραβάσεις και ότι υπήρχε το ενδεχόμενο να εκτεθεί σε αιτιάσεις που συνδέονται με τις εν λόγω πιθανολογούμενες παραβάσεις, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή τήρησε την υποχρέωση αυτή λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της από 8 Οκτωβρίου 2007 αιτήσεώς της, όπως αυτό παρατίθεται στις σκέψεις 185 έως 187 της παρούσας αποφάσεως.

192 Επομένως, ο όγδοος λόγος ακυρώσεως της προσφεύγουσας είναι αβάσιμος.

193 Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η προσφεύγουσα ενημερώθηκε καθυστερημένα για την κινηθείσα σε βάρος της διαδικασία έρευνας, δηλαδή στις 9 Φεβρουαρίου 2009, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η καθυστέρηση αυτή επηρέασε την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας.

194 Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα περιορίζεται να προβάλει προς τούτο την άμβλυνση της μνήμης του S. κατά το διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ του 2007 και του 2009.

195 Το επιχείρημα αυτό, όμως, δεν μπορεί να προβληθεί λυσιτελώς από την προσφεύγουσα.

196 Συγκεκριμένα, ανεξαρτήτως της αξιοπιστίας των δηλώσεων του S. από πλευράς κατάστασης της μνήμης του και ανεξαρτήτως του κεντρικού ρόλου που διαδραμάτισε αυτός στις συμπράξεις, εκείνο που η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί και εκείνο που καθιστά καθόλα αμφίβολη την ακρίβεια των όσων προβάλλει, ασχέτως περιεχομένου, είναι ότι δεν απέδειξε με κανένα τρόπο γιατί η κατά ενάμισι μόνον έτος νωρίτερα ενημέρωσή της, όσον αφορά τη διαδικασία έρευνας που κινήθηκε σε βάρος της, για πραγματικά περιστατικά τα οποία έλαβαν χώρα δέκα έτη πριν, θα μπορούσε να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της άμυνάς της στο κατ' αντιπαράθεση στάδιο.

197 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο όγδοος λόγος τον οποίο η προσφεύγουσα προβάλλει προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Επί του εβδόμου λόγου, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας

198 Στο πλαίσιο του εβδόμου λόγου, ο οποίος προβάλλεται προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα επικαλείται παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας. Από την έναρξη της έρευνας, στις 12 Φεβρουαρίου 2003, μέχρι την ανακοίνωση αιτιάσεων, στις 18 Μαρτίου 2009, παρήλθε υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα, πλέον των έξι ετών.

199 Η καθυστέρηση αυτή δεν δικαιολογείται από το επίπεδο πολυπλοκότητας της υποθέσεως. Περαιτέρω, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν έπρεπε να αναστείλει τη διοικητική διαδικασία που την αφορούσε εν αναμονή της περατώσεως της δικαστικής διαδικασίας στην υπόθεση Akzo.

200 Η άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας επηρεάστηκε, δεδομένου, αφενός, ότι, το 2009, τα όσα δήλωσε ότι θυμάται ο S., ο οποίος ήταν «ο καθοδηγητής» στις συναντήσεις AC-Treuhand, είχαν ήδη αμβλυνθεί σημαντικά και, αφετέρου, ότι δεν είχε πλέον στην κατοχή της ορισμένα έγγραφα όσον αφορά την παραβατική περίοδο, δεδομένου ότι είχε παρέλθει, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, το εκ του νόμου προβλεπόμενο χρονικό διάστημα κατά το οποίο υφίσταται υποχρέωση διαφύλαξης των εγγράφων, δηλαδή η δεκαετία κατά το ελβετικό δίκαιο, οπότε η υπεράσπισή της κατά των αιτιάσεων της Επιτροπής είχε καταστεί δυσχερής.

201 Η Επιτροπή, υπενθυμίζοντας ότι, στην αιτιολογική σκέψη 771 της προσβαλλομένης αποφάσεως, έγινε δεκτό ότι το στάδιο της έρευνας είχε διαρκέσει περισσότερο από το σύνηθες λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων, γεγονός που δικαιολογεί μια κατ' εξαίρεση μείωση κατά 1 % του ποσού των επιβληθέντων προστίμων, ιδίως για την προσφεύγουσα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι όφειλε να αναμείνει την περάτωση της δικαστικής διαδικασίας στην υπόθεση Akzo, οπότε δεν μπορεί να της καταλογιστεί ευθύνη για τη διάρκεια της διαδικασίας.

202 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η εν λόγω διάρκεια οφείλεται στην ίδια, τούτο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ακύρωση της αποφάσεως, εφόσον δεν επηρεάστηκαν τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας.

203 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η τήρηση εύλογης προθεσμίας στις διοικητικές διαδικασίες σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, τον σεβασμό της οποίας εξασφαλίζουν τα δικαστήρια της Ένωσης (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Technische Unie κατά Επιτροπής, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), η αρχή δε αυτή απορρέει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και έχει κατοχυρωθεί με το άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

204 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι η ακύρωση αποφάσεως της Επιτροπής και στην περίπτωση της υπερβολικά μεγάλης διάρκειας της διαδικασίας δεν είναι επιβεβλημένη από νομικής απόψεως, εφόσον δεν αποδεικνύεται εμπεριστατωμένα προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των εμπλεκομένων επιχειρήσεων και δεν υπάρχει κατά συνέπεια καμία ένδειξη περί του ότι η υπερβολικά μεγάλη διάρκεια της διαδικασίας είχε επιπτώσεις επί του περιεχομένου της αποφάσεως της Επιτροπής (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, σκέψη 49, και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 1ης Ιουλίου 2008, T-276/04, Compagnie maritime belge κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-1277, σκέψη 45).

205 Πέραν της περιπτώσεως αυτής, η μη τήρηση της αρχής της εύλογης διάρκειας δεν ασκεί επιρροή στο κύρος της διοικητικής διαδικασίας και δεν καθιστά παράνομη την προσβαλλόμενη απόφαση.

206 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι η αξιολόγηση της αιτίας τυχόν περιορισμού στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας δεν πρέπει να περιορίζεται στο κατ' αντιπαράθεση στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, αλλά πρέπει να εκτείνεται στο σύνολο της διαδικασίας αυτής, λαμβανομένης υπόψη της συνολικής διάρκειάς της (αποφάσεις Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 49 και 50, και Technische Unie κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 54 και 55).

207 Υπό το πρίσμα ακριβώς των σκέψεων αυτών πρέπει να εκτιμηθεί ο έβδομος λόγος της προσφεύγουσας, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας και προβάλλεται προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

208 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 11 έως 19 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή κίνησε την έρευνά της στην υπόθεση αυτή με μέτρα επιθεώρησης, στις 12 και 13 Φεβρουαρίου 2003, τη συνέχισε με αιτήσεις παροχής πληροφοριών προς τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, στις 8 Οκτωβρίου 2007, και τους απηύθυνε ανακοίνωση αιτιάσεων στις 18 Μαρτίου 2009, πριν λάβει την προσβαλλόμενη απόφαση στις 11 Νοεμβρίου 2009.

209 Δεν αμφισβητείται επίσης ότι η προσφεύγουσα ενεπλάκη επισήμως στη διοικητική διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση μόνον από τη στιγμή της αιτήσεως της Επιτροπής της 8ης Οκτωβρίου 2007.

210 Επομένως, όσον αφορά την προσφεύγουσα, η διοικητική διαδικασία διήρκεσε από τις 8 Οκτωβρίου 2007 μέχρι τις 11 Νοεμβρίου 2009, δηλαδή λίγο περισσότερο από δύο έτη.

211 Υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, η διάρκεια αυτή δεν μπορεί, κατά το Γενικό Δικαστήριο, να συνιστά υπερβολικά μεγάλη διάρκεια σε σχέση με την αρχή της εύλογης διάρκειας, οπότε η εκτίμηση αυτή θα αρκούσε για να απορριφθεί ο έβδομος λόγος της προσφεύγουσας, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας και προβάλλεται προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

212 Η προσφεύγουσα προβάλλει ωστόσο παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας υπολογίζοντας το εν λόγω χρονικό διάστημα όχι από την αίτηση της 8ης Οκτωβρίου 2007 η οποία την αφορούσε ατομικά, αλλά από την αρχή της έρευνας η οποία αφορούσε, γενικώς, τις επίμαχες συμπράξεις, δηλαδή από τις 12 και 13 Φεβρουαρίου 2003, χωρίς να εμπλέκει την ίδια.

213 Ανεξαρτήτως του κατά πόσον η διάρκεια μεταξύ της έναρξης της έρευνας η οποία αφορούσε, γενικώς, τις επίμαχες συμπράξεις και της εμπλοκής της προσφεύγουσας στη διαδικασία συνιστά παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας και του κατά πόσον η εν λόγω παραβίαση μπορεί να καταλογιστεί στην Επιτροπή, ο έβδομος λόγος της προσφεύγουσας, τον οποίον αντλεί από παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας και τον προβάλλει προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

214 Συγκεκριμένα, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 206 της παρούσας αποφάσεως, το Δικαστήριο, εκτιμώντας αν τηρήθηκε η αρχή της εύλογης διάρκειας, επεξέτεινε την κρίσιμη περίοδο συμπεριλαμβάνοντας σ' αυτήν και το προκαταρκτικό στάδιο της έρευνας της Επιτροπής.

215 Ακόμη και αν υποτεθεί, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα χωρίς να αντικρουσθεί επ' αυτού από την Επιτροπή, ότι η τήρηση της αρχής της εύλογης διάρκειας δεν πρέπει να εκτιμάται από τον χρόνο της ανακοινώσεως αιτιάσεων ούτε να υπολογίζεται από το χρονικό σημείο του πρώτου μέτρου έρευνας στο οποίο εμπλέκεται η προσφεύγουσα, αλλά από την έναρξη της έρευνας όσον αφορά, γενικώς, τις συγκεκριμένες παραβατικές συμπεριφορές, η προσφεύγουσα υποχρεούται παρ' όλα αυτά, για την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, να αποδείξει ότι η άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας επηρεάστηκε από τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και ότι τροποποιήθηκε το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως.

216 Πρέπει να γίνει δεκτό, όμως, ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα αποδεικτικό στοιχείο συναφώς.

217 Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ουδόλως απέδειξε ότι, αν η Επιτροπή την είχε αναμείξει νωρίτερα στην έρευνα, ο S. θα είχε υποβάλει δήλωση με τελείως άλλο περιεχόμενο, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα στην προσφεύγουσα να ασκήσει καλύτερα τα δικαιώματά της άμυνας έτσι ώστε να τροποποιηθεί το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως.

218 Ακολούθως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε καμία ένδειξη όσον αφορά τη φύση ή το περιεχόμενο των εγγράφων που θα μπορούσε να έχει επικαλεστεί εάν τα είχε φυλάξει.

219 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν μπορεί νομίμως να επικαλεστεί τη διάρκεια, κατά το ελβετικό δίκαιο, της υποχρεώσεως φύλαξης των εγγράφων που υπέχουν ενδεχομένως οι επιχειρήσεις, διότι μπορούσε κάλλιστα να προβλέψει, στην υπό κρίση υπόθεση, την ανάγκη να φυλάξει ορισμένα έγγραφα για την περίπτωση που η Επιτροπή διατυπώσει αιτιάσεις σε βάρος της, εφόσον μάλιστα, στην υπόθεση Οργανικά υπεροξείδια, υπήρξε αποδέκτρια ανακοινώσεως αιτιάσεων, στις 27 Μαρτίου 2003, και αποφάσεως περί διαπιστώσεως καταλογιστέας σ' αυτήν παραβάσεως, στις 10 Δεκεμβρίου 2003.

220 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τον αντίθετο προς τον ανταγωνισμό χαρακτήρα των συναντήσεων AC-Treuhand στις οποίες ήταν καθοδηγητής ο S. μέχρι «τα μέσα του 1999», και η κρίσιμη περίοδος για την άμυνά της συναφώς ήταν το δεύτερο ήμισυ του έτους εκείνου. Πάντως, κατά το χρονικό σημείο εμπλοκής της στην έρευνα της Επιτροπής, δηλαδή στις 8 Οκτωβρίου 2007,

όπως και κατά την ημερομηνία της ανακοινώσεως αιτιάσεων, δηλαδή στις 18 Μαρτίου 2009, η προθεσμία φυλάξεως των εγγράφων την οποία επικαλείται δεν είχε ακόμη παρέλθει όσον αφορά τα σχετικά με το δεύτερο ήμισυ του 1999 έγγραφα. Επομένως, είχε στην κατοχή της, ακόμη και κατά τη στιγμή της ανακοινώσεως αιτιάσεων, όλα τα σχετικά έγγραφα και μπορούσε να τα φυλάξει ενόψει της ασκήσεως των δικαιωμάτων της άμυνας. Επομένως, δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι η φερόμενη υπερβολική διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας επηρέασε την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας συναφώς.

221 Επομένως, ο έβδομος λόγος, τον οποίο προβάλλει η προσφεύγουσα προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πρώτου σκέλους του έκτου λόγου, που αντλείται από παράβαση του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003

222 Με το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου, η προσφεύγουσα προβάλλει παράβαση του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, καθόσον το συνολικό ποσό των δύο προστίμων που της επιβλήθηκαν, δηλαδή το ποσό των 348 000 ευρώ (174 000 ευρώ επί δύο), υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών της κατά το προηγούμενο της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως οικονομικό έτος, ο οποίος ανερχόταν το 2008 σε 1 763 917 ευρώ.

223 Κατά την προσφεύγουσα, υφίσταται μία ενιαία παράβαση, οπότε τα δύο πρόστιμα αφορούν την ίδια παράβαση και το ποσό των δύο προστίμων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών.

224 Η Επιτροπή, ενώ με την ανακοίνωση αιτιάσεων αναφερόταν εκτενώς σε μία ενιαία παράβαση, με την προσβαλλόμενη απόφαση κατέληξε στην «ύπαρξη δύο παράλληλων αλλά παρόμοιων παραβάσεων» (αιτιολογική σκέψη 395 της προσβαλλομένης αποφάσεως), χωρίς να εξηγήσει τη μεταβολή αυτή στην ανάλυση, γεγονός που καθιστά παράνομη την προσβαλλόμενη απόφαση λόγω παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

225 Επί της ουσίας, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το κριτήριο του δεσμού συμπληρωματικότητας μεταξύ των συμφωνιών αντικαθιστώντας το, με την προσβαλλόμενη απόφαση, με την απαίτηση απόδειξης της οικονομικής αλληλεξάρτησης των δύο συμπράξεων, ενώ η ύπαρξη ενιαίας σύνθετης παραβάσεως προϋποθέτει την επιδίωξη ενός κοινού αντίθετου προς τον ανταγωνισμό σκοπού.

226 Όπως προκύπτει από την ίδια την προσβαλλόμενη απόφαση, οι συμφωνίες που συνιστούν τις δύο φερόμενες παραβάσεις συνδέονται στενότατα όσον αφορά τα προϊόντα, τα οποία χρησιμοποιούνται συμπληρωματικά για το PVC και πωλούνται στην ίδια κατηγορία πελατών, το περιεχόμενο των συμφωνιών, τον επιδιωκόμενο σκοπό, τα πρόσωπα, τον ρόλο του S., τον χρόνο που διεπράχθησαν και τη γεωγραφική τους έκταση.

227 Επικουρικώς, η προσφεύγουσα επικαλείται την αρχή in dubio pro reo, η οποία εφαρμόζεται ως προς το ζήτημα αν διέπραξε μία ή περισσότερες παραβάσεις. Εν προκειμένω, η αμφιβολία ως προς την ύπαρξη δύο παραβάσεων πρέπει να αποβεί υπέρ της προσφεύγουσας.

228 Η Επιτροπή, μολονότι δέχεται ότι μετέβαλε γνώμη όσον αφορά τον ενιαίο χαρακτήρα των παραβατικών συμπεριφορών με την προσβαλλόμενη απόφαση σε σχέση με την ανακοίνωση αιτιάσεων, ισχυρίζεται ότι το έπραξε αυτό μετά από νέα εξέταση στην οποία έλαβε υπόψη την αντίθετη άποψη που εξέφρασαν διάφοροι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ιδίως με τις απαντήσεις τους στην ανακοίνωση αιτιάσεων.

229 Η Επιτροπή υπενθυμίζει στο πλαίσιο αυτό ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση επισήμανε ότι οι συναντήσεις ήταν χωριστές για τις δύο παραβάσεις και η διάρκειά τους διαφορετική, τα οικεία προϊόντα ήταν διαφορετικά —όσον αφορά τις χημικές και φυσικές ιδιότητές τους, τις τιμές τους, τις χρήσεις τους, τις πελατείες τους—, δεδομένου ότι ορισμένες επιχειρήσεις είχαν συμμετάσχει σε μία μόνο παράβαση ενώ ήταν πελάτες της αγοράς που αφορούσε η άλλη παράβαση.

– Εισαγωγικές παρατηρήσεις

230 Εισαγωγικά, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο χαρακτηρισμός ορισμένων παράνομων ενεργειών ως αποτελουσών μία και την αυτή παράβαση ή πολλές χωριστές παραβάσεις έχει, κατ' αρχήν, συνέπειες επί της κυρώσεως που μπορεί να επιβληθεί, εφόσον η διαπίστωση της υπάρξεως πολλών χωριστών παραβάσεων μπορεί να επισύρει την επιβολή πολλών χωριστών προστίμων, κάθε φορά εντός των ορίων που καθορίζονται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, δηλαδή τηρουμένου του ανωτάτου ορίου του 10 % επί του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προγενέστερη της εκδόσεως της αποφάσεως διαχειριστική περίοδο (αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 2005, T-71/03, T-74/03, T-87/03 και T-91/03, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 118· της 15ης Μαρτίου 2006, T-15/02, BASF κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-497, σκέψεις 70 και 158, και Amann & Söhne κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 94).

231 Επίσης, η Επιτροπή μπορεί να διαπιστώσει, με μία απόφαση, δύο χωριστές παραβάσεις και να επιβάλει δύο πρόστιμα, το συνολικό ποσό των οποίων υπερβαίνει το ανώτατο όριο του 10 % που ορίζεται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, εφόσον το ποσό του κάθε προστίμου δεν υπερβαίνει το εν λόγω όριο.

232 Συγκεκριμένα, δεν έχει σημασία, για την εφαρμογή του εν λόγω ορίου του 10 %, αν η επιβολή κυρώσεων για διαφορετικές παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού γίνεται στο πλαίσιο μιας μόνο διαδικασίας ή με χωριστές διαδικασίες, που δεν συμπίπτουν χρονικά, καθώς το ανώτατο όριο του 10 % εφαρμόζεται χωριστά για κάθε παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Οκτωβρίου 2008, T-68/04, SGL Carbon κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-2511, σκέψη 132).

233 Εν προκειμένω, αρκεί επομένως για την εκτίμηση του βασίμου του πρώτου σκέλους του έκτου λόγου ακυρώσεως να εξακριβωθεί αν η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη δύο χωριστών παραβάσεων και όχι μόνο μιας ενιαίας παραβάσεως όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.

– Ως προς την ύπαρξη δύο παραβάσεων

234 Όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή κατέληξε στην ύπαρξη, εν προκειμένω, δύο χωριστών παραβάσεων βάσει ενός συνόλου στοιχείων τα οποία παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 3 έως 8, όσον αφορά τις επίμαχες αγορές, στις αιτιολογικές σκέψεις 75 έως 77, όσον αφορά τα οικεία προϊόντα, στις αιτιολογικές σκέψεις 388 έως 394, όσον αφορά τις εφαρμοστέες κατά την Επιτροπή αρχές, και στις αιτιολογικές σκέψεις 395 έως 404, όσον αφορά την εφαρμογή τους στην υπό κρίση υπόθεση.

235 Επομένως, πρέπει, ευθύς εξαρχής, να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας περί ελλιπούς αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά την ύπαρξη δύο χωριστών παραβάσεων, το οποίο ουδόλως αποδείχθηκε, αλλά προς ενίσχυση του οποίου η προσφεύγουσα παρέπεμψε απλώς στην ανακοίνωση αιτιάσεων χωρίς να επικαλεσθεί προσβολή των δικαιωμάτων της άμυνας.

236 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή προέβαλε διάφορες αιτιολογίες, τα βασικά σημεία των οποίων αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 396 έως 401, προκειμένου να υποστηρίξει ότι η παράβαση που αφορά την αγορά των σταθεροποιητών κασσιτέρου

ήταν παράλληλη και παρόμοια με εκείνη της αγοράς των ESBO/εστέρων, αλλά ήταν επίσης διαφορετική, δεδομένου ότι, κατ' ουσίαν, δεν υπήρχε ένα συνολικό σχέδιο με σκοπό τη δημιουργία στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, υπήρχαν διαφορές στις αγορές και στα προϊόντα και δεν υπήρχε αλληλεξάρτηση των δύο συμπράξεων, ιδίως όσον αφορά τη διάρκεια των παραβάσεων, τους συμμετέχοντες και τις ημερομηνίες των διαφόρων συμπαιγνιακών συναντήσεων.

237 Όσον αφορά την ουσία, η προσφεύγουσα προβάλλει, κατά βάση, ότι οι δύο φερόμενες παραβάσεις συνδέονταν στενώς, οπότε προέρχονταν από ένα συνολικό σχέδιο, δηλαδή αποτελούσαν, στην πραγματικότητα, μία ενιαία παράβαση.

238 Συναφώς, πρέπει, πρώτον, να υπομνησθεί ότι η έννοια της ενιαίας παραβάσεως αναφέρεται ακριβώς σε μια κατάσταση στην οποία πολλές επιχειρήσεις μετείχαν σε παράβαση που συνίστατο σε διαρκή συμπεριφορά με έναν και μόνο οικονομικό σκοπό, ήτοι τη νόθευση του ανταγωνισμού, αλλά και σε μεμονωμένες παραβάσεις που συνδέονται λόγω ταυτότητας αντικειμένου (ίδιος σκοπός του συνόλου των στοιχείων) και υποκειμένων (ταυτότητα των οικείων επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν συνείδηση της συμμετοχής τους στον κοινό σκοπό) (αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2008, T-53/03, BPB κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-1333, σκέψη 257, και Amann & Söhne και Cousin Filtrerie κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 89).

239 Ακολούθως, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ ενδέχεται να προκύπτει όχι μόνον από μεμονωμένη πράξη αλλά και από σειρά πράξεων ή ακόμα και από αδιάλειπτη συμπεριφορά. Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να αμφισβητηθεί για τον λόγο ότι ένα ή περισσότερα στοιχεία αυτής της σειράς πράξεων ή της αδιάλειπτης αυτής συμπεριφοράς θα μπορούσαν επίσης να αποτελέσουν, αφ' εαυτών και μεμονωμένως εξεταζόμενα, παράβαση της εν λόγω διατάξεως. Όταν οι διάφορες πράξεις εντάσσονται σε ένα «συνολικό σχέδιο», λόγω του ότι επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, η Επιτροπή δικαιούται να καταλογίσει την ευθύνη για τις πράξεις αυτές αναλόγως της συμμετοχής στην παράβαση, η οποία λαμβάνεται υπόψη στο σύνολό της (προπαρατεθείσα απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 258).

240 Προέχει επίσης η διευκρίνιση ότι η έννοια του ενιαίου σκοπού δεν μπορεί να καθορίζεται μέσω της γενικής αναφοράς στη στρέβλωση του ανταγωνισμού εντός της αγοράς που αφορά η παράβαση, καθόσον ο επηρεασμός του ανταγωνισμού συνιστά, είτε ως αντικείμενο είτε ως αποτέλεσμα, ένα από τα ουσιώδη στοιχεία που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με κάθε συμπεριφορά εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ. Αν η έννοια του ενιαίου σκοπού οριζόταν κατά τον τρόπο αυτό, θα υπήρχε ο κίνδυνος η έννοια της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως να καταστεί εν μέρει άνευ περιεχομένου, στο μέτρο που πολλές σχετικές με κάποιον οικονομικό τομέα συμπεριφορές, απαγορευόμενες από το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, θα έπρεπε κατά συνέπεια να χαρακτηρίζονται συστηματικά ως συστατικά στοιχεία ενιαίας παραβάσεως (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 30ής Νοεμβρίου 2011, T-208/06, Quinn Barlo κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. II-7953, σκέψη 149 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

241 Έτσι, προκειμένου να χαρακτηριστούν διάφορες ενέργειες ως ενιαία και διαρκής παράβαση, πρέπει να επαληθεύεται αν εμφανίζουν μεταξύ τους δεσμό συμπληρωματικότητας υπό την έννοια ότι κάθε μία από αυτές σκοπεί στην αντιμετώπιση μιας ή περισσοτέρων συνεπειών της κανονικής λειτουργίας του ανταγωνισμού και συντείνουν, μέσω της αλληλεπιδράσεώς τους, στην επέλευση του συνόλου των αντιθέτων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αποτελεσμάτων τα οποία επιδίωξαν όσοι ενήργησαν στο πλαίσιο ενός σφαιρικού σχεδίου διώκοντος ενιαίο σκοπό. Συναφώς, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι δυνάμενες να αποδείξουν ή να θέσουν υπό αμφισβήτηση τον εν λόγω δεσμό, όπως είναι το χρονικό διάστημα εφαρμογής, το περιεχόμενο (περιλαμβανομένων των χρησιμοποιούμενων μεθόδων) και, συνακόλουθα, ο σκοπός των διαφόρων επίμαχων ενεργειών (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Amann & Söhne και Cousin Filtrerie κατά Επιτροπής, σκέψη 92 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

242 Επομένως, για αντικειμενικούς λόγους η Επιτροπή δύναται να κινήσει χωριστές διαδικασίες, να διαπιστώσει την ύπαρξη διακριτών παραβάσεων και να επιβάλει πλείονα χωριστά πρόστιμα (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Amann & Söhne και Cousin Filtrerie κατά Επιτροπής, σκέψη 93 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

243 Υπό το πρίσμα ακριβώς των σκέψεων αυτών πρέπει να εκτιμηθεί το επιχείρημα που προβάλλει η προσφεύγουσα προς αμφισβήτηση της υπάρξεως δύο χωριστών παραβάσεων και υπέρ της υπάρξεως ενιαίας παραβάσεως εντασσόμενης σε «συνολικό σχέδιο».

244 Συναφώς, πρώτον, πρέπει να τονιστεί ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί βασίμως το γεγονός ότι οι δύο συμπράξεις εντάσσονται στο πλαίσιο μιας διαρκούς συμπεριφοράς με έναν και μόνο οικονομικό σκοπό συνιστάμενο στη νόθευση του ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 240 της παρούσας αποφάσεως, η έννοια του ενιαίου σκοπού δεν μπορεί να καθορίζεται μέσω της γενικής αναφοράς στη στρέβλωση του ανταγωνισμού εντός των αγορών τις οποίες αφορά η παράβαση, καθόσον ο επηρεασμός του ανταγωνισμού συνιστά, είτε ως αντικείμενο είτε ως αποτέλεσμα, ένα από τα αρρήκτως μεταξύ τους συνδεόμενα ουσιώδη στοιχεία κάθε συμπεριφοράς εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ. Αν η έννοια του ενιαίου σκοπού οριζόταν κατά τον τρόπο αυτό, θα υπήρχε ο κίνδυνος η έννοια της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως να καταστεί εν μέρει άνευ περιεχομένου, στο μέτρο που, κατά συνέπεια, πολλές σχετικές με κάποιον οικονομικό τομέα συμπεριφορές, όπως, εν προκειμένω, ο τομέας των σταθεροποιητών θερμότητας, απαγορευόμενες από το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, θα έπρεπε να χαρακτηρίζονται συστηματικά ως συστατικά στοιχεία ενιαίας παραβάσεως.

245 Ακολούθως, δεν αμφισβητείται, βεβαίως, ούτε το γεγονός ότι στις συναντήσεις AC-Treuhand συμμετείχαν εκπρόσωποι των ίδιων επιχειρήσεων, είτε επρόκειτο για την αγορά των σταθεροποιητών κασσιτέρου είτε για την αγορά των ESBO/εστέρων. Συγκεκριμένα, ορισμένες επιχειρήσεις που εκπροσωπήθηκαν στις συναντήσεις για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, δηλαδή οι εταιρίες των ομίλων Akzo, Elf Aquitaine, Chemtura και BASF, εκπροσωπήθηκαν επίσης και στις συναντήσεις του τομέα των ESBO/εστέρων.

246 Εντούτοις, όσον αφορά τους κύριους αυτουργούς των παραβάσεων για τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις, η ταυτότητα αυτή των υποκειμένων ήταν μόνο μερική. Συγκεκριμένα, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ορισμένες επιχειρήσεις συμμετείχαν μόνο στη μία από τις δύο συμπράξεις. Έτσι, οι επιχειρήσεις MRF Michael Rosenthal και Reagens, όπως και οι επιχειρήσεις του ομίλου Baerlocher, συμμετείχαν μόνο στη σύμπραξη για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, ενώ οι επιχειρήσεις Faci και οι επιχειρήσεις του ομίλου GEA συμμετείχαν μόνο στη σύμπραξη που αφορούσε τον τομέα των ESBO/εστέρων.

247 Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρήσεων που συμμετείχαν και στις συναντήσεις AC-Treuhand που αφορούσαν τους σταθεροποιητές κασσιτέρου και στις συναντήσεις που αφορούσαν τον τομέα των ESBO/εστέρων, ότι ορισμένες από τις επιχειρήσεις αυτές δεν εκπροσωπούνταν οπωσδήποτε, κατά τις ίδιες περιόδους, από τα ίδια φυσικά πρόσωπα στη μία ή στην άλλη σύμπραξη, όπως προκύπτει από τους πίνακες που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της προσβαλλομένης αποφάσεως.

248 Επομένως, παρά το γεγονός ότι υπήρχε μερική ταυτότητα των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αποκλείεται όλες οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και οι εκπρόσωποί τους να είχαν επίγνωση του ότι συμμετέχουν σε έναν κοινό σκοπό που προσιδιάζει στην ύπαρξη ενιαίας παραβάσεως.

249 Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ύπαρξη αγορών διαφορετικών προϊόντων, έστω και συγγενικών, αποτελεί ουσιώδες κριτήριο για τον καθορισμό του περιεχομένου και, κατά συνέπεια, της ταυτότητας των παραβάσεων του άρθρου 81 ΕΚ (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 2010, T-11/05, Wieland-Werke κ.λπ. κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 83 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

250 Στην υπό κρίση υπόθεση δεν αμφισβητείται ότι οι επίμαχες αγορές προϊόντων είναι τουλάχιστον συγγενείς, δεδομένου ότι τα επίμαχα προϊόντα, δηλαδή οι σταθεροποιητές κασσιτέρου, οι ESBO και οι εστέρες, δεν μπορούν να θεωρηθούν, προκειμένου να αναγνωρισθεί η ύπαρξη ενιαίας παραβάσεως, ως ανήκοντες στην ίδια αγορά.

251 Ανεξαρτήτως του ζητήματος των χημικών ή φυσικών ιδιοτήτων τους και των εφαρμογών τους, προκύπτει, καταρχάς, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 245 της παρούσας αποφάσεως, ότι μόνον οι μεγάλοι ευρωπαϊκοί όμιλοι του τομέα προμήθευαν συγχρόνως σταθεροποιητές κασσιτέρου, ESBO και εστέρες.

252 Στη συνέχεια, από τα διάφορα στοιχεία που κατατέθηκαν στον φάκελο καθώς και από τη δυαδικότητα των διαφόρων συναντήσεων αναλόγως των επίμαχων προϊόντων προκύπτει ότι οι τιμές που εφάρμοζαν και, εν προκειμένω, καθόριζαν παρανόμως μεταξύ τους οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις διέφεραν αισθητά αναλόγως του αν επρόκειτο για σταθεροποιητές κασσιτέρου ή για τον τομέα των ESBO/εστέρων.

253 Τέλος, πρέπει να υπογραμμιστεί, όπως ορθώς προέβαλε η Επιτροπή και δεν το αμφισβήτησε ουσιαστικά η προσφεύγουσα, ότι ορισμένες επιχειρήσεις, όπως η Baerlocher και η Reagens, ήταν συγχρόνως προμηθευτές σταθεροποιητών κασσιτέρου και αγοραστές ESBO και εστέρων.

254 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή δέχθηκε, για να απορρίψει την ύπαρξη ενιαίας παραβάσεως και να καταλήξει στην ύπαρξη δύο χωριστών παραβάσεων, μίας για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου και μίας άλλης για τον τομέα των ESBO/εστέρων, ότι οι εν λόγω αγορές προϊόντων διέφεραν.

255 Τρίτον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το γεγονός ότι οι δύο συμπράξεις αφορούσαν ενδεχομένως δύο διαφορετικές αγορές προϊόντων δεν αποκλείει κατ' ανάγκη το ενδεχόμενο οι εν λόγω συμπράξεις να εντάσσονται στο ίδιο συνολικό σχέδιο, εφόσον όμως εξακριβωθεί η ύπαρξη μεταξύ τους δεσμών συμπληρωματικότητας όσον αφορά τους όρους ή τον συντονισμό.

256 Έτσι, οι διάφορες επίμαχες ενέργειες δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως ενιαία παράβαση εάν δεν εμφανίζουν μεταξύ τους δεσμό συμπληρωματικότητας, υπό την έννοια ότι κάθε μία από αυτές σκοπεί στην αντιμετώπιση μιας ή περισσοτέρων συνεπειών της κανονικής λειτουργίας του ανταγωνισμού και δεν συντείνουν, μέσω της αλληλεπιδράσεώς τους, στην επέλευση του συνόλου των αντιθέτων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αποτελεσμάτων τα οποία επιδίωξαν όσοι ενήργησαν στο πλαίσιο ενός σφαιρικού σχεδίου διώκοντος ενιαίο σκοπό.

257 Καταρχάς, πρέπει να υπομνησθεί, όπως υπογραμμίσθηκε στη σκέψη 253 της παρούσας αποφάσεως και δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα, ότι ορισμένοι συμμετέχοντες στη μία από τις δύο επίμαχες συμπράξεις είχαν ως προμηθευτές επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην άλλη σύμπραξη.

258 Όμως, όπως προέβαλε η προσφεύγουσα με την απάντησή της στην ανακοίνωση αιτιάσεων, θα ήταν άτοπο για τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στη σύμπραξη των σταθεροποιητών κασσιτέρου, όπως η Baerlocher και η Reagens, να συμμετέχουν σε συνολική σύμπραξη συνιστώσα ενιαία παράβαση, εάν ήταν πελάτες στον τομέα των ESBO/εστέρων και υφίσταντο, ως εκ τούτου, τις βλαπτικές συνέπειες, εκτός και αν γίνει δεκτό ότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν επηρεάζονταν από τις επιπτώσεις της σύμπραξης στον δεύτερο τομέα, γεγονός ωστόσο που δεν προβάλλει η προσφεύγουσα για να αποδείξει την ύπαρξη ενός συνολικού σχεδίου και το οποίο, εν πάση περιπτώσει, δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο της δικογραφίας.

259 Ακολούθως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι δύο συμπράξεις δεν είχαν την ίδια διάρκεια. Συγκεκριμένα, ανεξαρτήτως του ζητήματος σε ποιες ακριβώς ημερομηνίες έπαυσαν να ισχύουν και ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι για τις δύο αυτές συμπράξεις μπορούσε να τους καταλογιστεί ευθύνη μόνον από την 1η Δεκεμβρίου 1993 και μετά, ημερομηνία κατά την οποία διαδέχθηκε τη Fides, η

προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι η σύμπραξη για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου άρχισε τον Φεβρουάριο του 1987, ενώ η σύμπραξη στον τομέα των ESBO/εστέρων άρχισε τον Σεπτέμβριο του 1991.

260 Επομένως, τα μέλη των δύο συμπράξεων δεν μπορούσαν να έχουν ούτε κοινό σχέδιο ούτε κοινό σκοπό που να αποβλέπει στη συντονισμένη και συνολική εξάλειψη του ανταγωνισμού στις δύο επίμαχες αγορές (βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-43/02, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3435, σκέψη 312).

261 Τέλος, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως προκύπτει από τους πίνακες του παραρτήματος Ι της προσβαλλομένης αποφάσεως, γεγονός που παραδέχεται και η ίδια η προσφεύγουσα, εμμέσως πλην σαφώς, με το δικόγραφο της προσφυγής της, όχι μόνο δεν πραγματοποιήθηκε σχεδόν καμία συνάντηση που αφορούσε τους σταθεροποιητές κασσιτέρου την ίδια ημέρα με συνάντηση που αφορούσε τον τομέα των ESBO/εστέρων, αλλά, επίσης και κυρίως, οι συναντήσεις αυτές, μολονότι ορίζονταν συχνά σε κοντινές ημερομηνίες, απείχαν ωστόσο αρκετές ημέρες μεταξύ τους ή και περισσότερο από μία εβδομάδα.

262 Επομένως, είναι σαφές ότι τα μέλη των δύο συμπράξεων δεν μπορούσαν να έχουν ούτε κοινό σχέδιο ούτε κοινό σκοπό που να αποβλέπει στη συντονισμένη και συνολική εξάλειψη του ανταγωνισμού στις δύο επίμαχες αγορές.

263 Υπό το πρίσμα αυτών των στοιχείων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε με επαρκή βεβαιότητα την ύπαρξη δύο χωριστών παραβάσεων, οπότε πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα που αντλεί η προσφεύγουσα από αμφιβολία η οποία πρέπει να αποβεί υπέρ αυτής, και, συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη συμπεραίνοντας, στην αιτιολογική σκέψη 401 της προσβαλλομένης αποφάσεως, την ύπαρξη ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου και χωριστής παραβάσεως, ενιαίας και διαρκούς, για τον τομέα των ESBO/εστέρων.

264 Τέλος, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το σύνολο των ανωτέρω εκτιμήσεων δεν κλονίζεται από τα λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

265 Συγκεκριμένα, ούτε ο ένας και μοναδικός σκοπός των παραβατικών συμπεριφορών που καταλογίζονται στην προσφεύγουσα ούτε το γεγονός ότι το ίδιο πρόσωπο, ο S., υπήρξε «καθοδηγητής» και στις δύο συμπράξεις ούτε το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν ασκούσε δραστηριότητα σε καμία από τις δύο επίμαχες αγορές είναι λυσιτελή στο πλαίσιο αυτό, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας του ρόλου της προσφεύγουσας στη διάπραξη των παραβάσεων, η δυαδικότητα των οποίων αποδείχθηκε, επαρκώς κατά νόμο, από την Επιτροπή.

266 Κατά τα λοιπά, η αντίθετη λύση θα παρείχε τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις παροχής συμβουλών, όπως η προσφεύγουσα, να πολλαπλασιάσουν τις συμπαιγνιακές δραστηριότητες που έχουν όμοιο αντικείμενο με το ίδιο πρόσωπο σε χωριστές ή και σε συγγενείς αγορές, διατρέχοντας μόνον τον κίνδυνο να τους επιβληθεί μία κύρωση, πράγμα ανεπαρκέστατο από πλευράς αποτελεσματικότητας των κανόνων ανταγωνισμού και από πλευράς αποτροπής των παραβάσεων.

267 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου, καθώς και όλοι οι λόγοι που προβάλλει η προσφεύγουσα προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Επί των αιτημάτων μεταρρυθμίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ποσό των επιβληθέντων προστίμων

268 Προς στήριξη των επικουρικών αιτημάτων της περί μεταρρυθμίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ποσό των προστίμων που της επιβλήθηκαν, η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους καθώς και το δεύτερο σκέλος ενός πέμπτου λόγου, αντλούμενους, πρώτον, από εσφαλμένη εκτίμηση όσον αφορά τη διάρκεια των παραβάσεων (πρώτος λόγος), δεύτερον, από τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας (έβδομος λόγος), τρίτον, από υποχρέωση που υπέχει η Επιτροπή να επιβάλει συμβολικό μόνο πρόστιμο υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως (τέταρτος λόγος), τέταρτον, από παράβαση των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 κατά τον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου (πέμπτος λόγος) και, πέμπτον, από παράβαση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών κατά τον υπολογισμό της δυνατότητάς της πληρωμής (δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου).

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από εσφαλμένη εκτίμηση της διάρκειας των παραβάσεων

269 Με τον πρώτο λόγο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τη διάρκεια των παραβάσεων είναι εσφαλμένη, υπό την έννοια ότι οι παραβάσεις δεν διήρκεσαν μέχρι τις 21 Μαρτίου 2000, για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, ούτε μέχρι τις 26 Σεπτεμβρίου 2000, για τον τομέα των ESBO/εστέρων.

270 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι έχει γίνει δεκτό, στις σκέψεις 48 έως 164 της παρούσας αποφάσεως, ότι η Επιτροπή απέδειξε, επαρκώς κατά νόμο, την ύπαρξη των παραβάσεων τουλάχιστον μέχρι τις 11 Νοεμβρίου 1999.

271 Έτσι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο πρώτος λόγος είναι βάσιμος, δεν μπορεί να γίνει δεκτός παρά μόνον όσον αφορά το διάστημα από τις 11 Νοεμβρίου 1999 μέχρι τις 21 Μαρτίου 2000, για τους σταθεροποιητές κασσιτέρου, και μέχρι τις 26 Σεπτεμβρίου 2000, για τον τομέα των ESBO/εστέρων.

272 Πρέπει επίσης να γίνει δεκτό, βάσει ιδίως της γραπτής απαντήσεως της προσφεύγουσας, πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σε ερώτηση που της υπέβαλε το Γενικό Δικαστήριο και λόγω του ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε καμία αντίρρηση στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση που συντάχθηκε συναφώς, ότι, με τον πρώτο λόγο, η προσφεύγουσα δεν ζητεί την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως αλλά τη μείωση του ποσού των προστίμων που της επιβλήθηκαν με την εν λόγω απόφαση, στο πλαίσιο της ασκήσεως από το Γενικό Δικαστήριο της πλήρους δικαιοδοσίας του.

273 Επομένως, εν προκειμένω, ο λόγος αυτός δεν μπορεί να ευδοκιμήσει για τους σκοπούς της μεταρρυθμίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ποσό των επιβληθέντων στην προσφεύγουσα προστίμων.

274 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 713 και 751 έως 753 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το ποσό του προστίμου, το οποίο ορίστηκε κατ' αποκοπή σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια των παραβάσεων, μειώθηκε σημαντικά στο τελικό στάδιο των υπολογισμών της Επιτροπής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003.

275 Συνεπώς, ενδεχόμενη μείωση λόγω της διάρκειας για τις εν λόγω τελευταίες και σύντομες περιόδους δεν θα επέτρεπε, κατ' εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, να μειωθεί ακόμη περισσότερο το τελικό ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση.

276 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής ο πρώτος λόγος που προβάλλει η προσφεύγουσα με αίτημα τη μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ποσό των επιβληθέντων προστίμων.

Επί του εβδόμου λόγου, που αντλείται από τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας

277 Στο πλαίσιο του εβδόμου λόγου της, η προσφεύγουσα, επικαλούμενη την αρχή της εύλογης διάρκειας, προσάπτει στην Επιτροπή υπερβολική διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας ζητώντας, κυρίως, την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και, επικουρικώς, τη μεταρρύθμισή της ως προς το ποσό των προστίμων που της επιβλήθηκαν.

278 Εφόσον ο λόγος αυτός, προβαλλόμενος προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, απορρίφθηκε, πιθανή παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας μπορεί, ενδεχομένως, να έχει ως συνέπεια τη μεταρρύθμιση απλώς της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα με αυτήν.

279 Το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, κρίνει ότι δεν πρέπει να χορηγηθεί μείωση του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα με την προσβαλλόμενη απόφαση, πέραν εκείνης που χορηγήθηκε ήδη από την Επιτροπή, δεδομένου ότι η φερόμενη παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας δεν είχε καμία επίπτωση στην άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας.

280 Επομένως, ο λόγος αυτός δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

281 Εν πάση περιπτώσει, για να μπορέσει ο λόγος αυτός να καταστεί λυσιτελής για τους σκοπούς της μεταρρυθμίσεως της αποφάσεως, θα έπρεπε η προσφεύγουσα να αποδείξει ότι υπήρξε παραβίαση από την Επιτροπή της αρχής της εύλογης διάρκειας.

282 Όπως όμως κρίθηκε με την παρούσα απόφαση, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι υπήρξε μια τέτοια παραβίαση.

283 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο έβδομος λόγος τον οποίο η προσφεύγουσα προβάλλει για τους σκοπούς της μεταρρυθμίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ποσό των προστίμων που της επιβλήθηκαν.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από υποχρέωση την οποία υπέχει η Επιτροπή να επιβάλει συμβολικό μόνον πρόστιμο υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως

284 Στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να της επιβάλει συμβολικό μόνον πρόστιμο, διότι η εφαρμογή στην περίπτωσή της του άρθρου 81 ΕΚ δεν μπορούσε να προβλεφθεί, διότι οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 παρείχαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα αυτή και διότι στην υπόθεση Οργανικά υπεροξείδια της επιβλήθηκε συμβολικό μόνον πρόστιμο.

285 Εν προκειμένω, ο λόγος αυτός δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

286 Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι παρέβη υποτιθέμενη υποχρέωσή της να επιβάλει συμβολικό μόνον πρόστιμο.

287 Βεβαίως, κατά το σημείο 36 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, η «Επιτροπή μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να επιβάλει συμβολικό πρόστιμο», η «αιτιολόγηση [όμως] ενός τέτοιου προστίμου πρέπει να παρατίθεται στο κείμενο της απόφασης».

288 Εντούτοις, από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει σαφώς ότι η επιβολή συμβολικού προστίμου δεν αποτελεί, σε καμία περίπτωση, υποχρέωση της Επιτροπής, αλλά απλή δυνατότητα που εμπίπτει στην κρίση της και υπόκειται στον έλεγχο του Γενικού Δικαστηρίου στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του.

289 Η φερόμενη υποχρέωση της Επιτροπής να επιβάλει εν προκειμένω συμβολικό πρόστιμο δεν μπορεί εξάλλου να απορρέει από προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής, ιδίως από το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα στην υπόθεση Οργανικά υπεροξείδια.

290 Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει επιβάλει στο παρελθόν πρόστιμα ενός ορισμένου ύψους για διάφορες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που προβλέπει ο κανονισμός 1/2003, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού, αλλά, αντιθέτως, η αποτελεσματική εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού απαιτεί να μπορεί οποτεδήποτε η Επιτροπή να προσαρμόζει το επίπεδο των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψεις 169 και 227, και της 8ης Φεβρουαρίου 2007, C-3/06 P, Groupe Danone κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-1331, σκέψη 90).

291 Η ορθότητα του παραπάνω συμπεράσματος δεν αναιρείται από την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας που αντλείται από τον φερόμενο ως απρόβλεπτο χαρακτήρα των προστίμων που της επιβλήθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση.

292 Συγκεκριμένα, η επιχειρηματολογία αυτή, καθόσον αποδεικνύεται ότι έχει το ίδιο περιεχόμενο με την επιχειρηματολογία που προβλήθηκε προς στήριξη του τρίτου λόγου, αντλούμενου από παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και της αρχής nullum crimen nulla poena sine lege, πρέπει επίσης να απορριφθεί για τους λόγους που παρατίθενται στις σκέψεις 43 έως 46 της παρούσας αποφάσεως.

293 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο τέταρτος λόγος, τον οποίο η προσφεύγουσα προβάλλει προς μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ποσό των προστίμων που της επιβλήθηκαν.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως και επί του δευτέρου σκέλους του έκτου λόγου, που αντλούνται από παραβάσεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2006

294 Με τον πέμπτο λόγο και στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του έκτου λόγου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παρέβη τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, υπό την έννοια ότι, αφενός, τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν έπρεπε να έχουν καθοριστεί κατ' αποκοπή, αλλά βάσει των αμοιβών που έλαβε για την παροχή των σχετικών με τις παραβάσεις υπηρεσιών, σύμφωνα με τη μέθοδο που εκτίθεται στις κατευθυντήριες οδηγίες του 2006, και, αφετέρου, ότι η Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη τη δυνατότητά της πληρωμής, υπό την έννοια του σημείου 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006.

295 Εν προκειμένω, ο πέμπτος λόγος και το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου δεν ευσταθούν.

296 Συγκεκριμένα, πρώτον, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο πέμπτος λόγος της προσφεύγουσας στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή.

297 Βεβαίως, κατ' εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, «[μ]ε την επιφύλαξη του σημείου 37 [των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών], η Επιτροπή, για τον υπολογισμό του προστίμου που θα επιβάλλεται στις επιχειρήσεις θα χρησιμοποιεί την ακόλουθη μέθοδο, η οποία περιλαμβάνει δύο στάδια», δηλαδή, «πρώτον, η Επιτροπή θα καθορίζει ένα βασικό ποσό για κάθε επιχείρηση» και, «δεύτερον, θα μπορεί να αναπροσαρμόζει το βασικό αυτό ποσό, προς τα πάνω ή προς τα κάτω», με τη διευκρίνιση, αφενός, ότι το βασικό ποσό του προστίμου πρέπει να «συνδέεται με ένα ορισμένο ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων, το οποίο θα καθορίζεται σε συνάρτηση με τον βαθμό σοβαρότητας της παραβάσεως» και, αφετέρου, ότι «[γ]ια τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί την αξία των πωλήσεων προϊόντων ή υπηρεσιών που

πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση, με τις οποίες σχετίζεται η παράβαση άμεσα ή έμμεσα στο σχετικό γεωγραφικό χώρο εντός του ΕΟΧ [...] κατά κανόνα [...] κατά τη διάρκεια του τελευταίου πλήρους οικονομικού έτους συμμετοχής της στην παράβαση» (σημεία 9 έως 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006).

298 Πάντως, οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 είναι ένα μέσο που αποβλέπει στο να διευκρινισθούν, τηρουμένων των κανόνων υπέρτερης τυπικής ισχύος, τα κριτήρια που προτίθεται να εφαρμόσει η Επιτροπή στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό των προστίμων, την οποία της απονέμει το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003. Οι κατευθυντήριες γραμμές δεν συνιστούν τη νομική βάση της αποφάσεως περί επιβολής προστίμου, καθόσον αυτή στηρίζεται στον κανονισμό 1/2003, καθορίζουν ωστόσο, κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο, τη μεθοδολογία που η Επιτροπή δεσμεύτηκε να ακολουθεί για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων που επιβλήθηκαν με την απόφαση αυτή και κατοχυρώνουν κατά συνέπεια την ασφάλεια δικαίου των επιχειρήσεων (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 2006, T-259/02 έως T-264/02 και T-271/02, Raiffeisen Zentralbank Österreich κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-5169, σκέψεις 219 και 223 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

299 Έτσι, μολονότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν μπορούν να χαρακτηρίζονται ως κανόνας δικαίου τον οποίο οφείλει να τηρεί σε κάθε περίπτωση η διοίκηση, ωστόσο προβλέπουν έναν ενδεικτικό κανόνα συμπεριφοράς από τον οποίο η διοίκηση δεν μπορεί να παρεκκλίνει σε κάποια συγκεκριμένη περίπτωση χωρίς να προσδιορίσει τους λόγους (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαΐου 2006, C-397/03 P, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-4429, σκέψη 91, και προπαρατεθείσα απόφαση Romana Tabacchi κατά Επιτροπής, σκέψη 72).

300 Ο αυτοπεριορισμός της εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής που προκύπτει από την έκδοση των κατευθυντηρίων γραμμών δεν είναι, εντούτοις, ασυμβίβαστος με τη διατήρηση σημαντικού περιθωρίου εκτιμήσεως για την Επιτροπή (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2004, T-44/00, Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2223, σκέψεις 246, 274 και 275).

301 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή διευκρίνισε, στο σημείο 37 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, ότι, «[μ]ολονότι οι [εν λόγω] κατευθυντήριες γραμμές παρουσιάζουν τη γενική μέθοδο υπολογισμού των προστίμων, οι ιδιαιτερότητες μίας συγκεκριμένης υπόθεσης ή η ανάγκη διασφάλισης του αποτρεπτικού χαρακτήρα του προστίμου, μπορεί να δικαιολογήσουν απόκλιση από τη μέθοδο αυτή».

302 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα δεν δραστηριοποιούνταν στις αγορές που αφορούσαν οι παραβάσεις, οπότε η αξία της παροχής των υπηρεσιών της, που συνδέονταν αμέσως ή εμμέσως με την παράβαση, ήταν μηδενική ή μη αντιπροσωπευτική, στις επίμαχες αγορές, για τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στις εν λόγω παραβάσεις.

303 Επομένως, η Επιτροπή ήταν αδύνατο να λάβει υπόψη την αξία των πωλήσεων της προσφεύγουσας στις επίμαχες αγορές και δεν μπορούσε επίσης να λάβει υπόψη το ποσό των αμοιβών που έλαβε η προσφεύγουσα εφόσον επ' ουδενί αντιπροσώπευαν την εν λόγω αξία.

304 Οι ειδικές περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως παρείχαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα, και της επέβαλλαν μάλιστα την υποχρέωση, να αποκλίνει, βάσει του σημείου 37 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, από τη μέθοδο που εκτίθεται στις εν λόγω γραμμές (βλ., υπό την έννοια αυτή, κατ' αναλογίαν, απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 2007, C-76/06 P, Britannia Alloys & Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-4405, σκέψη 30).

305 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή απέκλινε από τη μέθοδο που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, καθορίζοντας το ποσό των προστίμων κατ' αποκοπή και, τελικώς, εντός του ορίου που τίθεται με το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003.

306 Βεβαίως, η Επιτροπή μπορεί να επικαλεστεί το σημείο 37 των κατευθυντήριων γραμμών μόνον εάν παράσχει επαρκείς λόγους με την οικεία απόφαση καθώς και τα κριτήρια που έλαβε υπόψη για να καθορίσει το ποσό του επιβληθέντος προστίμου.

307 Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση, δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή αιτιολόγησε επαρκώς με τις αιτιολογικές σκέψεις 746 έως 751 της προσβαλλομένης αποφάσεως το ύψος των επιβληθέντων στην προσφεύγουσα προστίμων.

308 Εν πάση περιπτώσει, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, ότι το ύψος των επιβληθέντων στην προσφεύγουσα προστίμων για τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση είναι το προσήκον λαμβανομένης υπόψη ιδίως της σοβαρότητας των εν λόγω παραβάσεων.

309 Δεύτερον, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ούτε το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου μπορεί να ευδοκιμήσει.

310 Βεβαίως, κατά το σημείο 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, «[σ]ε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Επιτροπή δύναται, εφόσον αυτό της ζητηθεί, να συνεκτιμήσει την αδυναμία της επιχείρησης να πληρώσει το πρόστιμο σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο».

311 Εντούτοις γεγονός παραμένει ότι, ανεξαρτήτως της πραγματικής οικονομικής καταστάσεως της προσφεύγουσας, δεν αμφισβητείται ότι αυτή δεν υπέβαλε σχετικό αίτημα προς την Επιτροπή.

312 Το Γενικό Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η μείωση του ποσού του προστίμου βάσει του σημείου 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 εξαρτάται από τη συνδρομή σωρευτικώς τριών προϋποθέσεων, δηλαδή την υποβολή σχετικού αιτήματος κατά τη διοικητική διαδικασία, την ύπαρξη ενός συγκεκριμένου κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου και την αδυναμία πληρωμής της επιχείρησης, και η εν λόγω επιχείρηση πρέπει να προσκομίσει αντικειμενικά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η επιβολή προστίμου θα έθιγε ανεπανόρθωτα την οικονομική βιωσιμότητά της και θα καθιστούσε άνευ αξίας τα στοιχεία του ενεργητικού της, γεγονός που δεν συμπίπτει κατ' ανάγκη με την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης ενώ υπάρχει αξιοποιήσιμο ενεργητικό (αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 2011, T-204/08 και T-212/08, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. II-3569, σκέψη 171, και T-199/08, Ziegler κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. II-3507, σκέψη 165).

313 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να προσάψει στην Επιτροπή ότι δεν της χορήγησε μείωση για τον λόγο αυτόν.

314 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου καθώς και το σύνολο των λόγων που προέβαλε η προσφεύγουσα προς μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το ύψος των προστίμων που της επιβλήθηκαν.

315 Βάσει όλων των προεκτεθέντων, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

316 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδά της, καθώς και σε αυτά στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα αυτής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την AC-Treuhand AG στα δικαστικά έξοδα.

Czúcz Labucka Γρατσίας

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Φεβρουαρίου 2014.

(υπογραφές)